Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 183 (5474).
14 АВГУСТ 1984 й.
СЕШАНБА
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган.
Баҳоси 3 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

тонгги газеталарда

● Мамлакатимизда биринчи марта ўтказилган ва 12 август куни тугаган СССР билан Яман Араб Республикаси дўстлик кунлари ҳар иккала халқнинг бундан буён ҳам яхши муносабатларни мустаҳкамлашга бўлган муддаосини яққол тасдиқлади.

Дўстлик кунлари программасига мувофиқ Москвада ва Тожикистонда жамоатчилик кечалари, виставкалар ўтказилди, Яман артистларининг концертлари намойиш қилинди. «ЯАР — СССР» дўстлик жамиятининг делегацияси билан самимий учрашувлар бўлиб ўтди. Яман Араб Республикасининг пойтахти Сано шаҳри билан биродарлашган Душанбада меҳмонлар Тожикистон ССР Министрлар Советида, шаҳар Совети ижроия комитетида қабул қилиндилар.

ЎРТОҚ К. У. ЧЕРНЕНКОНИНГ ИРЛАНДИЯ ЖАМОАТ АРБОБИ Ш. МАКБРАЙД МУРОЖААТНОМАСИГА ЖАВОБИ

Ирландиянинг таниқли жамоат арбоби, Ленин ва Нобель тинчлик мукофотларининг лауреати, Халқаро тинчлик бюросининг раиси Ш. Макбрайд КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. У. Черненко номига мактуб йўллади. Мактубда у ёппасига ва батамом қуролсизланишга эришиш мақсадида СССР билан АҚШ ўртасидаги муносабатларни ривожлантиришга тааллуқли бир қанча ғояларини айтади. Қуйида ўртоқ К. У. Черненко жавобининг тексти эълон қилинади.

* * *

Ҳурматли Ш. Макбрайд жаноблари!

Сизнинг ёппасига ва батамом қуролсизланишга эришишга кўмаклашиш ниятингизни ифода этувчи мурожаатномангиз бугунги кунда жаҳон афкор оммаси ўртасида кенг тарқалган кайфиятларга ҳамоҳангдир. Соғлом фикрловчи ҳар бир кишига шу нарса равшанки, ядро қуролларини тобора кўпайтираверишш ва бунинг устига қуролланиш пойгасини ҳатто космосга ҳам ёйишга интилиш инсониятни ялпи ядровий ҳалокат хавфига дучор қилади.

Сиз Америка президентининг ядро уруши бемаънилиги ва ер юзини ядро қуролидан ҳоли қилиш зарурлиги тўғрисида берган кейинги баёнотлари гўё жиддий музокаралар учун имконият очади, деб ёзгансиз. Ўзингизга яхши маълумки, Америка томони ҳозиргача тинчлик ва музокаралар тўғрисида кўп сўзларни айтди. Аммо АҚШ маъмуриятининг барча амалий ҳаракатлари музокараларга, муносабатларни яхшилашга интиляпмиз деб айтаётган гапларига хилоф бўлмоқда. Американинг ҳозирги позицияси ўзгарганлиги ҳақида асло гап бормаётганлиги равшан.

Биз ҳам Қўшма Штатлар билан яхши муносабатда бўлишни истардик деб, неча марталаб айтгандик. Лекин бунда ҳар иккала томондан тегишли хоҳиш-ирода намоён этилмоғи лозим. Томонларнинг самимий эзгу ниятлари ва тегишлича тайёргарлик СССР билан АҚШ ўртасидаги ҳар қандай музокараларнинг мажбурий, чинакамига мустаҳкам пойдевори бўлиши кераклиги ҳақида сизнинг зўр ҳаётий ва сиёсий тажрибангиз туфайли чиқарган хулосангиз тўғри деб ўйлайман. Биз ҳам шундай нуқтаи назарга амал қилмоқдамиз.

Совет раҳбарлари Америка маъмуриятининг сўзлари эмас, балки конкрет ишлари бизнинг АҚШ билан муносабатларимиздаги вазиятни нормаллаштириш йўлини очишга қодир деб, ҳисоблайдилар.

Сизга сиҳат-саломатлик ва халқлар ўртасида тинчлик манфаатлари йўлидаги олижаноб фаолиятингизда муваффақиятларга эришувингизни тилаб энг эзгу истаклар билан,

К. ЧЕРНЕНКО.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

НУКУС, 13 август. (ЎзТАГ). Ўзбекистон Компартияси Қорақалпоғистон область комитетининг пленуми бўлди. КПСС XXVI съезди, КПСС Марказий Комитети кейинги Пленумларининг қарорлари, К. У. Черненко йўл-йўриқлари асосида партия ва давлат интизомини мустаҳкамлаш, кадрлар билан ишлашни яхшилаш соҳасида автоном республика партия ташкилотининг вазифалари муҳокама қилинди.

Пленум ташкилий масалани кўриб чиқди.

Қ. Камолов бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан область партия комитетининг биринчи секретари вазифасидан озод қилинди.

Илгари КПСС Марказий Комитетининг инспектори бўлиб ишлаган К. Саликов Ўзбекистон Компартияси Қорақалпоғистон область комитетининг биринчи секретари этиб сайланди.

Пленум ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. Б. Усмонхўжаев иштирок этди.

ЮБИЛЕЙ ЙИЛИ МЕҲНАТ ВАХТАСИ

● БУГУН—ЮБИЛЕЙ ОБЪЕКТЛАРИДА

«ЎЗБЕКИСТОН» СТАНЦИЯСИ

ЗАРБДОР ҚУРИЛИШ ОДИМЛАРИ

Матлуботчилар уйи олдида Тошкент метроси иккинчи линияси биринчи навбатининг «Ўзбекистон» станцияси бунёд этилмоқда. Бекат қурилиши ўзининг сўнгги босқичига кирмоқда. Шунинг учун ҳам бу ерда меҳнат симфонияси баралла янграмоқда. Ер ости трассаси бўйлаб яшил экспрессларнинг «елиб югуришига» оз қолди. Яна қарийб икки ойдан сўнг ана шу шодиёна кунларга эришамиз...

Қурилиш майдонига кириб борар экансиз, бу қурилишнинг нечоғлик улканлиги, метросозларнинг қайноқ меҳнати гувоҳи бўласиз. Тупроқ ортган самосваллар бир зум тинмайди. Трактор ва экскаваторлар тупроқ суришмоқда, «ККТС—20» маркали баҳайбат кран темир рельслар бўйлаб вазмин ҳаракатланади, «ҳартуми» билан зарур бўлган юкларни метросозларга етказиб бермоқда.

Станциядаги асосий ишларни «Ташметрострой» трестининг 2-қурилиш монтаж бошқармаси амалга оширмоқда.

Ер ости бекатига кираверишда 2-қурилиш монтаж бошқармаси бригадири, Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери Георгий Люсгерни учратдик.

— Объектга келмасимиздан олдин бу ерда менинг акам Алексейнинг бригадаси меҳнат қилган эди,— дея ўз ҳикоясини бошлади у. — «Космонавтлар проспекти» станциясида барча қурилиш-монтаж ишларини туғаллаганимиздан сўнг бу ерга ишлашга ўтдик. Станцияни ишга туширишга жуда оз вақт қолди. Участка пудрати методи асосида ишлаш муваффақиятларга эришишимизда қўл келмоқда. Бу ўз навбатида биздан юксак ишлаб чиқариш ва технология интизомига риоя этишни талаб этади. Шу билан бирга асосий эътибор —иш сифатига қаратилмоқда. Ишимизда бир қатор мураккабликлар пайдо бўлишига қарамай қийинчиликларни матонат билан енгиб ўтишга ҳаракат қилмоқдамиз. Шунга аминмизки, барча белгиланган вазифаларни шараф билан адо этамиз.

Метросозлар ўз аҳдларига содиқ эканликларини иш билан исбот этмоқдалар. С. Шарифжонов, К. Эргашев ва бошқа кўплаб метросозлардан бутун коллектив ўрнак олмоқда.

Станцияда қурилиш-монтаж ишлари билан бирга пардоз ишлари ҳам кенг кўламда олиб бориляпти. Бу ишларни В. Плеханов ва Г. Ҳолмирзаев бошлиқ бригадалар бажаришяпти.

— «Ўзбекистон» станцияси монолит-темир бетондан ишланган,— дейди биз билан бўлган суҳбатда Г. Холмирзаев.— Асосан унда Ўзбекистоннинг фахри ва ифтихори — «оқ олтин» пахта чаноғи акс этади. Ҳар биттаси уч чаноқли пахта шаклидаги қандиллар станцияга нурафшонлик бахш этади. Станция деворларида республика далаларини суғориш — ирригация билан боғлиқ бўлган схема ва Ўзбекистон ишлаб чиқараётган маҳсулотлар акс этади. Ҳозирда 1-вестибюль пардоздан чиқарилди, платформа қисми эса сайқалдан чиқариляпти. Қолган вақт мобайнида биз 3 та кириш йўли ва иккинчи вестибюлни пардоздан чиқаришимиз керак.

Ҳар бир метросоз ўз зиммасидаги масъулиятни чуқур ҳис этмоқда. Бу ерда кўплаб ёрдамчи-пудратчи ташкилотлар вакиллари ҳам ҳамжиҳатлик билан ишлашмоқда. Улар объектда махсус ишларни тез ва соз бажаришга эришияпти. Буларнинг ҳаммаси — ер ости трассаси бунёдкорларининг ўз зиммаларидаги вазифаларни шараф билан бажаришларига, станцияни ўз вақтида фойдаланишга топширишига кафолат беради.

Т. ТОШЕВ,
Э. ЗОҲИДОВ.

СУРАТЛАРДА: илғор маркшейдерчилар Р. Холикова ва А. Муҳамедалиев; «Ўзбекистон» станцияси участкаларидан бири; девор блоклари ўрнатилмоқда.

М. Нуриддинов фотолари.

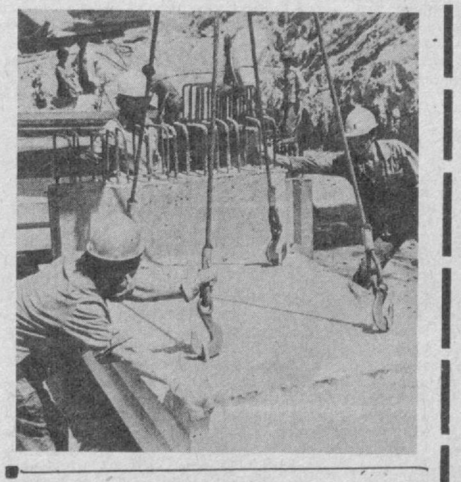

● ИСТЕЪМОЛ БУЮМЛАРИГА—КЕНГ ЙЎЛ

ЭЛГА МАНЗУР

Тошкент бадиий буюмлар фабрикаси филиали коллективи ишлаб чиқараётган «Оқ олтин», «Биссер», «Ироқи», «Чоргул» каби турли безакдаги дўппилар ва гулкўрпа, чойшаб, зардевор, кирпечлар элга манзур бўлмоқда. Бундай маҳсулотлар фақат иттифоқимиздагина эмас, балки чет элларда ҳам маълум ва машҳурдир. Ҳозирги кунда фабрикада 19 хилдаги маҳсулот ишлаб чиқарилмяпти.

Айни кунларда фабрика меҳнат аҳли «Юбилей йилига — зарбдор якун» шиори остида меҳнат қилмоқда. Дўппи, попоп, тикув цехларидаги бригадалар ўзаро социалистик мусобақани авж олдирганлар. Бу мусобақада К. Миржалилова, С. Одилбекова, М. Рихсиева, Ҳ. Қосимова бошлиқ бригада чеварлари пешқадамликни қўлдан бермаяптилар. Коммунистик меҳнат зарбдори бригадалари билан бир қаторда комсомол-ёшлар бригадалари ҳам самарали меҳнат қилишмоқда. Бунда О. Аҳророва, Н. Шукурова, А. Аҳророва каби ёшлар етакчилик қилаётган бригада комсомол ёшлари социалистик мусобақада пешқадамлик қилишяпти. Улар ойлик нормаларини 180—200 процент адо этиш билан бирга, маҳсулот сифатига ҳам алоҳида эътибор беришмоқда.

Фабрикада ишчиларнинг яхши меҳнат қилиши учун барча шароитлар муҳайё этилган. Бу эса меҳнат унуми ортишида омил бўлмоқда. Меҳнат интизомига қатъий риоя қилган корхона ишчилари юбилей йили план топшириқларини барвақт бажаришга ва планга қўшимча 60 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга қарор қилишган.

Н. ТОЖИЕВА.

ИБРАТЛИ ҲАЙДОВЧИ

Авариясиз юрувчилар мастери З. Новикова ҳар доим ҳамшаҳарларига намунали хизмат кўрсатиш иштиёқи билан яшайди, ижодий изланади. У бошқарган машина график бўйича ҳаракат қилишининг сири шунда бўлса керак.

— План юз, ёруғ юз бўламан десанг, йўловчилар билан репродуктор орқали ширин муомала қил. Ширинсухан, хушфеъл бўлишнинг ўзи ишингга барака беради, — дейди 1-класс ҳайдовчиси Зинаида Степановна.

З. Новикова Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллигини ўзининг илғор касбдошлари Р. Тиллахўжаев, Н. Икромов, А. Егоркиналар билан бир сафда аҳолига юксак маданий хизмат кўрсатиш ниятида троллейбус бошқармоқда.

Зинаида Новикованинг ҳаётида янгилик содир бўлди. Йўловчиларга меҳрибон ҳайдовчи СССР Олий Совети Президиумининг Фармонига мувофиқ «Шавкатли меҳнати учун» медали билан тақдирланди.

НАМУНАЛИ ХИЗМАТ КЎРСАТИБ

1-троллейбус маршрутининг ҳайдовчилари КПСС Марказий Комитетининг кейинги Пленумлари қарорларига амалий иш билан жавоб беришяпти. Моҳир руль бошқарувчилари аҳолига намунали хизмат кўрсатиш самарадорлиги ва сифатини юксалтириш учун социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб юбордилар.

Троллейбусларни техника жиҳатидан пишиқ ва пухта олиб юриш уларнинг шиорига айланган. Ўз касбининг ижодкорлари Е. Хромушина, Н. Содиқов, С. Садибоев, Н. Икромовлар пландан ташқари қўшимча рейс қилишни ҳамкасбларига таклиф этдилар. Фойдали таклиф амалга ошгач, аҳолининг троллейбус хизматига бўлган талаби янада такомиллашди.

Ҳозирги долзарб кунда ташаббускор ҳайдовчилар Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллик юбилейини муносиб кутиб олишга ҳам зўр тараддуд кўришяпти. Илғорларнинг ҳар бири юбилей шарафига планга қўшимча 20 минг йўловчи ташиш мажбуриятини олдилар.

ШОНЛИ АНЪАНАЛАР АСОСИДА

Шу кунларда «Ташсельмаш» заводининг Меҳнат шуҳрати музейига кўплаб ёшлар келмоқда. Бу ерда Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 60 йиллигига бағишланган янги кўргазма очилди. Унга қўйилган ҳужжатлар, китоблар, фотосуратлар, макетлар, меҳнат совғалари Ўзбекистон қишлоқ хўжалик машинасозлиги тўнғич корхонасининг ярим асрдан кўпроқ давом этаётган биографияси тўғрисида ҳикоя қилади. Бу завод мамлакатимизда пахтачиликни ривожлантиришда жуда катта роль ўйнади.

Корхона ветеранлари кўргазмани тайёрлашда ёрдам бердилар. Коммунист С. С. Рогозина катта иш қилди. У заводда 50 йилдан буён ишлаб келмоқда. Энди Серафима Степановна музейда корхона тараққиётининг босқичлари ва шонли анъаналари тўғрисида лекция ўқимоқда. У «зангори кема» яратувчилари меҳнат сулолалари тўғрисида фотоальбом тайёрлади.

Музейда партия ва меҳнат ветеранларининг завод комсомоллари билан учрашуви бўлиб ўтди. КПСС XXVI съезди делегати, токарлик автоматлари созловчиси, Ю. Степанов, асбобсозлик цехининг мастери Б. Назаров, биринчи коммунистик меҳнат бригадасининг бошлиғи У. Идрисхўжаев ва бошқалар йигит ва қизларга пахта териш машиналарининг янги турлари яратилганлиги ҳақида гапириб бердилар. Мамлакатда етиштирилаётган пахтанинг ярмидан кўпроғи шу машиналар билан териб олинмоқда.

Музей активлари республика ва Ўзбекистон Компартиясининг юбилейини муносиб кутиб олиш юзасидан белгиланган тадбирлар планида машинасозлар кўп миллатли оиласининг донгдор вакиллари билан мунтазам учрашув ва суҳбатлар ўтказиш кўзда тутилган.

(ЎзТАГ).

ФАН—ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА

МЎЪЖИЗАКОР СУШИЛКА

Бухоро областидаги «Жилвон» совхозида одатдан ташқари иншоот пайдо бўлди. У усти ойнабандли қилиб ёпилган ва узунлиги 20 метрли бўлган йигирмата тоннелсимон сушилкадир. Бу иншоот Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг физика-техника институти лабораториясида яратилган бўлиб, меваларни қуритиш учун мўлжалланган.

Тоннелнинг ичидаги икки қатор ўрнатилган махсус патнусларда ҳўл мевалар териб қўйилади. Қуритиш жараёнида махсус вентиляция нам ҳавони шабадалатади ва қуруқ ҳавони олиб киради. Бу ерда гўё ҳеч қандай мўъжиза юз бермаётгандек туюлади. Лекин рақамлар катта самарага эришилаётганлигидан ҳикоя қилади. Бу сушилка очиқ усулда қуритишга нисбатан уч марта самарали бўлиб чиқди. Ҳозирги пайтда совхозда бундай ускуна 60 квадрат метр майдонда ишлаб турган бўлса, тошкентлик олимлар таклиф этган бу янги метод катта ҳажмда самара бераётганлигини англаш жуда ҳам осон.

● *Шаҳримиз музейларида*

ЯНГИ ЭКСПОЗИЦИЯ

Табиат музейида очилган янги экспозиция республикамизда атроф-муҳит муҳофазаси, ҳайвонот ва ўсимлик дунёси масалаларига бағишланган. Бу экспозицияни яратиш борасида музейнинг илмий ходимлари Л. А. Замотяная, Л. Л. Булгакова, Т. Г. Ўрмонова ва бошқалар самарали меҳнат қилдилар. Улар атроф-муҳит муҳофазаси мавзусини акс эттирувчи қизиқарли материалларни танлаганлар.

Бу ерда «Қизил китоб»га киритилган ҳайвонот олами намуналарининг тулуплари, рангдор планшетлар, Ўзбекистон қўриқхоналарининг картаси қўйилган бўлиб улар атмосфера, дарёлар ва сув ҳавзалари муҳофазаси ҳақида ҳикоя қилади. Янги экспозициянинг мақсади зиёратчиларда табиатга нисбатан эҳтиёткорлик билан муносабатда бўлиш туйғусини уйғотишдан иборат.

ШУ КУННИНГ НАФАСИ

Бугун Тошкентда:

Тошкент ёғ-мой комбинатининг автоклав — катализатор цехида ишлаб чиқариш қувватини ошириш мақсадида саломас ишлаб чиқарувчи қўшимча автоклавни монтаж қилиш тугалланди.

— Бу йил коллектив план бўйича 71 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариши керак, — дейди комбинат бош инженери Ғ. Муслимов. — Ремонт ишлари тугагач ва янги ускуна тадбиқ этилиши билан бу рақамни 74 миллион сўмга етказиш мўлжалланмоқда.

●

Абразив буюмлари комбинатида кенг истеъмол моллари — «Эффект» деб аталувчи кир артадиган мослама тайёрлаш бўйича янги участка ратилмоқда. Бу янги маҳсулот металли идиш-товоқлар, ванналар ва раковиналарни тозалашда қўл келади. Абразив модда шимдирилган нотўқима матодан тайёрланган бу буюм ҳар қандай қотиб қолган қаттиқ доғни тезда кетказади.

ОБ-ҲАВО

● Бугун эрталаб соат 11 да Тошкентда 25 даража иссиқ бўлди. Бугун кечаси 19—21, эртага кундузи 34—36 даража иссиқ бўлади.

● **Шарҳчи сатрлари**

Йиқилган курашга тўймас

Америка Қўшма Штатларининг ҳарбий маҳкамаси—Пентагон корчалонлари яна бир иғво тарқатдилар. Яъни Узоқ Шарқдаги совет дивизиялари ичида химиявий қуроллар билан таъминланган махсус бўлинмалар бор эмиш. Америка ҳарбийларининг навбатдаги бу иғвосига бирорта матбуот органи ёки оммавий ахборот воситаси аҳамият бермади. Чунки, Пентагон бундай иғволар билан ҳамманинг жонига теккан-да!

Лекин бу уйдирмага лаққа тушганлар ҳам топилди. Бу Япониянинг «Иомиури» газетаси бўлди.

Шундай қилиб Пентагон генераллари навбатдаги иғвогарликка қўл урдилар. Бундан уларнинг мақсади нима эди? Нима учун бундан бир неча йил аввал ҳам «советлар Жануби шарқий Осиёда химиявий қурол ишлатди, Афғонистонда ҳам шундай қилинди», деган бўҳтонлари фош бўлиб, жаҳон халқлари орасида шармисор бўлганликларига қарамай яна эски ашулани янги оҳангга солиб хиргойи қилмоқдалар? Бунинг иккита сабаби бор. Биринчидан, ғарб пропагандаси ишонса, ишонмаса, ёлғонни ишлатиб, ўрганиб қолгани бўлса, иккинчидан ўзларининг сирларини яширмоқчи бўладилар. Бу метод отнинг қашқасидек жаҳон оммасига маълум бўлса ҳамки, йиқилган полвон курашга тўймас, деганларидек, яна бир бор уриниб кўрдилар. Аввалги шу хусусдаги иғволари совун кўпигидек чатнаб кетган эди, бу галгиси ҳам шундай бўлиши муқаррар, ёлғоннинг умри қисқа.

Энди масаланинг иккинчи томонига келсак, Америка ҳарбийлари химиявий уруш қуролларидан кўпдан фойдаланиб келадилар. Америка Қўшма Штатлари 1961—1971 йилларда Жануби Шарқий Осиёда ҳақиқий химиявий уруш олиб бордилар. Ҳиндихитойда ҳам шундай қилинди. Фақат Жанубий Вьетнамнинг ўзида 15 хил заҳарловчи химиявий моддалардан фойдаландилар. Бунинг натижасида ўн минглаб вьетнамликлар ҳалок бўлдилар, миллионларча гектар ердаги экинзорлар ва дарахтзорлар қуриб қолди.

Ливанда, Афғонистонда топилган химиявий бомбаларда «Америкада ишланган» деган ёзувларни телевизор экранларида кўрганимизга ҳам кўп вақт бўлгани йўқ. Бунинг устига Совет Иттифоқи химиявий қуролларни ишлатмаслик ҳақида шартнома тузиш тўғрисида қилган таклифларига Америка томони ҳамон бирор тайинли жавоб қилаётгани йўқ. Билъакс, Америка Қўшма Штатлари химиявий қуролларнинг турлари ва сонини кўпайтирмоқда. Хорижий мутахассисларнинг ҳисоб-китобларига қараганда АҚШдаги химиявий қурол запаслари 3 миллион донадан ошади. Уларга 150 минг тоннадан ортиқ заҳарли модда жойланган. Рейган маъмурияти химиявий қуролланишни қайта тузиш мақсадлари учун 10 миллиард доллар сарфлашни мўлжаллаб турганлигини яширмаётир.

Пентагон генераллари ядро қуроллари сингари химиявий қуролларни ҳам Европага жойлаштириш режаларини тузиб амалга оширмоқдалар. Ахир, фалокатнинг ўзларидан нарироқда бўлгани дурустда!

Ғарбий Германиянинг Рейнланд—Пфальц мулкидаги Фишбах деган шаҳарда Американинг ҳарбий кучларига қарашли 10 минг тонна заҳарловчи модда сақланиши ҳозир ҳеч кимга сир бўлмай қолди.

«Аввал ўзингга боқ, сўнгра ноғора қоқ» деган нақл бор. Вашингтон маъмуриятининг бу навбатдаги иғвоси, Рейган бошлиқ республикачилар партиясининг сайлов олди ташвиқотлари программасига кирган бўлса ажаб эмас.

Шуҳрат ҚОСИМОВ.

• ТЕЖАМКОРЛИК—ЯХШИ ХИСЛАТ

Ресурслардан самаралироқ фойдаланайлик

«Самарали ва сифатли ишлайлик!» деган шиор остида шаҳримиздаги корхоналарда, ташкилотларда, ҳар бир иш жойида тежамкорлик режимини кучайтириш учун кураш кенгайиб бораяпти. Жамоат мулкига оқилона ёндошиш бўйича тўпланган тажриба оз моддий-техник воситалар, хом ашё, ёқилғи ва электр энергияси сарфлаб, юксак натижаларни қўлга киритиш имконини беради. Шуниси диққатга сазоворки, халқ хўжалигининг барча соҳаларида тежамкорлик режимини кучайтириш учун курашга коммунистлар, халқ назоратчилари бошчилик қилмоқдалар. Уларнинг халқ мулкига оқилона муносабати оз моддий-техник сарф билан саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш, капитал қурилишни амалга ошириш, халқ хўжалик юкларини ташиш имконини бермоқда.

Жумладан, қатъий тежамкорлик режимини таъминлаш, иқтисод қилинган материаллардан маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини кўпайтириш «Матбуот» ишлаб чиқариш бирлашмасининг назоратчилари, полиграфчилари диққат марказида турибди. Қоғоз, материаллар, электр-иссиқлик энергиясидан янада оқилона фойдаланиш бўйича жамоат кўриги коллективнинг тежамкорлик учун курашини фаоллаштиришда муҳим аҳамият касб этди. Кўрик якунларини чиқариш бўйича низом ишлаб чиқилди, штаб тузилди. Моддий ресурслардан оқилона фойдаланиш, қоғозлар сарфи ва чиқиндиси миқдорини камайтириш, шунингдек, иш жараёнида, сақлаш ва жўнатишнинг турли босқичларида муқова материалларини тежаб-тергаб сарфлаш фақатгина шу йилнинг беш ойи мобайнида жами 4,5 минг сўмлик 7,5 тонна қоғозни тежаш имконини берди.

Чиқиндилар ҳам бекорга кетмаяпти. Улардан қўшимча равишда 54 минг сўмлик босма маҳсулот ишлаб чиқарилди. Шунингдек, 185 минг киловатт электр энергия, 90 тонна шартли ёқилғи тежалди.

Тежамкорлик ҳаракатининг натижалари умуман олганда ёмон эмас. Лекин назоратчилар цехлар ва участкаларда иссиқлик ва электр энергияси ҳисоби яхши йўлга қўйилмаганлигини таъкидламоқдалар. Полиграфчилар иссиқ сув ва бошқа материаллар сарфини кўрсатувчи счётчикларга эга эмас.

Назоратчиларнинг талабчанлиги бежиз эмас. Шаҳар назоратчилари КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг 1981—1985 йилларда ва 1990 йилгача бўлган даврда халқ хўжалигида иссиқлик-энергетика ресурсларидан фойдаланишнинг самарадорлигини ошириш тадбирлари ҳақидаги қарорини жанговар ҳаракат программаси сифатида қабул қилдилар.

Маълумки, бу қарорда кўпгина корхоналарда ва ташкилотларда ёнилғи ва энергия тежамкорлиги учун мавжуд резервлардан етарли фойдаланилмаётганлиги, уларни ташиш, сақлаш ва фойдаланишда кўп исрофга йўл қўйилаётганлиги таъкидлаб ўтилган. Ишлатилган ёнилғи-энергетик ресурсларни хўжалик оборотига қайта киритиш суст бормоқда.

Шаҳар назоратчилари ҳақли равишда эътибор берганларидек, энергия ресурсларини тежаш бўйича курашни аниқ ташкил этиш учун энг аввало улар сарфининг аниқ ҳисобини йўлга қўйиш зарур. Бунинг учун эса зарур жиҳозлар керак. Айни пайтда корхоналар махсус счётчиклар етишмаслигини яққол ҳис этмоқдалар.

Шу билан бирга фактлар жойларда моддий хом ашё ресурсларини нормадан ортиқ сарфлаш йўлига мустаҳкам ғов қўйилмаганлигини кўрсатмоқда. Октябрь район Советининг 12 депутати, 30 га яқин халқ назоратчиси, 18 комсомол «прожекторчи»си райондаги корхона ва ташкилотларда ёнилғи-энергетика ресурсларидан фойдаланишнинг аҳволини текшириб чиқдилар. Рейд жараёнида моддий бойликларни ортиқча сарфлашнинг кўпгина фактлари аниқланди.

Масалан, «Средазгипроводхлопок» институти автобазасида 1984 йил учун ёнилғи-мойлаш материалларини тежаш бўйича тадбирлар белгиланмаган.

Назоратчилар бу камчиликларни эътиборсиз қолдирмадилар. Октябрь район халқ контроли комитети ўз йиғилишида текшириш натижаларини кўриб чиқиб, ишда йўл қўйилган камчилик учун автобаза бошлиғи Т. Боровиковга виговор эълон қилди.

Рейд жараёни айрим корхоналар белгиланган тадбирларни муваффақиятли бажармаётганлигини кўрсатди. Масалан, бадиий буюмлар фабрикасида белгиланганидан анча кам электр энергия ва ёнилғи, ип ва вискоза тежаб қолинган. Бу эса фабрика халқ назоратчиларининг фаолияти сустлигидан далолат беради. Кўнмўйна заводида (бу ерда ҳам назоратчиларнинг бўшлиги туфайли илгари белгиланган бензин, электр-иссиқлик энергияси, мато ва кўн тежамига эришилмаган), шунингдек, саноат-қурилиш материаллари трестининг ёғочсозлик комбинатида (Собир Раҳимов райони) ҳам худди ана шундай фактлар мавжуд. Бу ерда электр энергиясини тежаш бўйича белгиланган тадбирлар фақатгина қоғозда қолиб кетди.

Дурадгорлик буюмлари заводида ёғоч материаллари қуритиладиган камераларда иссиқлик энергияси йўқолишининг олдини олиш бўйича тадбирлар тўла амалга оширилмаяпти.

3-автобус паркида бензинни ҳисобга олиш ва ҳисобдан чиқариш яхши йўлга қўйилмаган. Назоратчиларнинг аниқлашича, йўл варақаларида автобусларнинг ҳар кунги босиб ўтган йўли баъзан ошириб ёзилган, фақатгина 1984 йилнинг ўзида 6,5 минг сўмлик бензин қонунсиз равишда ҳисобдан чиқарилган.

Шунинг учун ҳам Собир Раҳимов район халқ контроли комитети автопарк директори А. Исмоилов, бош бухгалтер Р. Рашидовага бир ойлик иш ҳақи миқдорида пул жаримаси солди.

Ўзбекистон ССР Давлат таъминот комитети материаллари асосида ўтказилган текшириш натижасида пойтахтдаги ёғ-мой комбинатида ёнилғи, иссиқлик ва энергия сарфи ҳамда нормасида жиддий нуқсонлар борлиги аниқланди. Конденсат хўжалиги ёмон аҳволда, натижада иссиқлик энергияси беҳудага сарф бўлаяпти. Шуниси қизиқки, мавжуд низомни бузиб, комбинатда корхона ходимларига «тежамкорлик» учун 12,8 минг сўм миқдорида мукофот тўлаш имконини топишган. Ҳамза райони назоратчилари В. Богояленскийни корхонанинг бош энергетиги вазифасидан четлаштириб, бош бухгалтер ва бош инженер Николаева ҳамда Муслимовларга бир ойлик иш ҳақи миқдорида жарима солиб, тўғри қилганлар деб ўйлаймиз.

Фактлар шуни кўрсатмоқдаки, жамоатчилик назорати яхши бўлмаган жойда турли хил қонун бузишлар учун йўл очилади. Масалан, 11-«Автодормехбаза»да (Акмал Икромов райони) ёнилғи-энергетика ресурсларини сарфлаш устидан назорат комиссияси бўш ишлаяпти.

Корхоналар ва ташкилотларда халқ назоратчилари группалари фаолиятини кучайтиришни иш манфаати тақозо қилмоқда. Жойларда иссиқлик-электр энергияси, ёнилғи-мойлаш ва бошқа материалларни тежаш бўйича белгиланган тадбирларнинг бажарилишини қатъий назорат қилиш, хом ашё, ёнилғи ва бошқа моддий-техника воситаларини сарфлашда хўжасизликка йўл қўйган мансабдор шахсларни жиддий жавобгарликка тортиш зарур.

Ю. МИХАЙЛОВ,
шаҳар халқ контроли комитети раисининг ўринбосари.

• АВТОТРАНСПОРТ АНИҚ МАРОМДА ИШЛАСИН

БЕЛЛАШИБ ИШЛАГАНДА

Автотранспорт воситалари билан бугунги кунда юкларнинг асосий қисми ташилаётганлиги сир эмас. Бунинг учун бир кеча-кундузда Тошкент шаҳар марказлашган усулда юк ташиш тресви корхоналари томонидан юз минг тоннадан зиёд юк корхоналар ва аҳолига етказиб берилаётганлигини айтиш кифоя. Улар саноат, нефть маҳсулотлари, кўмир, ёғоч, металл ва металл буюмлари, дон, нон маҳсулотлари, сабзавот ва бошқа маҳсулотлардир.

Бажариладиган ишларнинг хилма-хиллиги ишни қатъий режим асосида олиб боришни тақозо этади. Айни пайтда планли асосда, тежамкорликка риоя қилган ҳолда юмушларни бажариш керак. Қисқа қилиб айтганда, бу ерда ҳақиқий тежамкорлик нуқтаи-назаридан иш юритиш талаб этилади. Бу ишларни раҳбарлар билан трестдаги 12 корхонадаги халқ контроли группа ва постларининг аъзолари жамоатчилик асосида назорат қилиб боришяпти. Назоратчилар энг яхши ишлаб чиқарувчилар —ҳайдовчилар, ремонтчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчилар, уруш ва меҳнат ветеранларидан сайланади. Улардан энг ҳурматли ва обрўлиларига ташкилотлар халқ контролига раҳбарлик қилиш топширилган.

Ҳар бир группа ва пост олдиндан белгиланган перспектив план асосида иш юритади. Зарур бўлиб қолган тақдирда унга ўзгартишлар киритилиши мумкин. Зудлик билан ҳал қилиниши лозим бўлган масалалар шундай қилишни тақозо этади.

Автомобиль корхоналарининг ўз хусусиятларидан келиб чиққан ҳолда группалар ташкил этилган. Ишлаб чиқариш хўжалик фаолиятини назорат қилиш, бажарилмаган ишларни бажарилди деб кўрсатишга қарши курашиш, ёнилғи-мойлаш материалларидан тежамкорлик билан фойдаланиш секторлари шулар жумласидандир.

Халқ контроли группа ва постларининг асосини коммунистлар ва комсомоллар ташкил этишади. Улар ҳақиқатгўй, принципиал, ўз ишини мукаммал биладиган, юксак касб маҳоратига эга бўлган кишилардир. Улар ишлаб чиқаришнинг барча жабҳаларига кириб борадилар. Ўлчов асбобларининг тўғри ишлашини, ёнилғи сарфини, запас қисмлар ва автомобиль резиналари тўғри тақсимланишини назорат қилишиб, бу борада қатъий тартиб ўрнатилишига ёрдам кўрсатишмоқда. Айни пайтда эҳтиёт қисмларни қайта тиклаш ва улардан фойдаланишни ҳам кузатиб бормоқдалар.

Автомашиналарда, ошхоналар ва буфетларда озодалик ва санитария тартибини ўрнатиш учун ўтказилаётган рейдлар катта фойда келтирмоқда. Айни пайтда хавфсизлик техникаси, ўт ўчириш воситалари ҳам текшириб борилмоқда.

Халқ контроли группа ва постларининг аъзолари маъмурият ва жамоатчи ташкилотларнинг раҳбарлари билан ҳамкорликда меҳнат интизоми бузилишининг олдини олиш мақсадида қўшма йиғилишлар ўтказишмоқда. Текширув материаллари асосида айбдорлар жиддий муҳокама этиляпти. Масалан, 2502-автоколоннада етти ходимга жазо берилди, уч ҳайдовчи кам ҳақ тўланадиган ишга ўтказилди, бир ҳайдовчи бажарилган ишни ошириб ёзганлиги учун қаттиқ жазоланди.

Бу ерда маршрут интизомини бузган, автомобилнинг техник ҳолатини яхши кузатиб бормаётган, иш графигини бузаётган, ёнилғини беҳуда исроф қилаётганларга қарши мунтазам кураш олиб бориляпти.

«Чақмоқ», «Фотоайбнома» деворий газеталар, радиоэшиттиришлар, ошкоралик натижаларни оммага етказишга катта ёрдам бермоқда. Трест автокорхоналарининг назоратчилари ҳар бир фактни тўғри баҳолаб, уни кўпчиликка тушунтиришга катта аҳамият беришяпти. Бу ўз навбатида ишчи ва ходимларни ҳалол ва унумли меҳнат қилишга ундаяпти.

2502-автоколоннада Ш. Умеркаев, 2521-автоколоннадаги О. Зотова, 141-автокорхонадан Ю. Толипов сингари жонкуяр кўнгиллилар етакчилик қилаётган халқ назорати группалари ишга катта фойда келтирмоқда.

Назоратчилар иши умумий ишга салмоқли ҳисса қўшяпти. Автокорхона халқ назоратчилари ишлаб чиқаришда юксак натижаларни қўлга киритишга тўсқинлик қилаётган камчиликларни бартараф этишда курашни янада авж олдирадилар деб ўйлаймиз.

В. ВЛАДИН.

Тошкент оқшоми
Халқ контроли
№ 7 (206)

• Тежамкорлик йўлида
• Коммунистлар ибрати
• Назоратчилар тажриба алмашмоқдалар
• Ҳамкорлик самараси
• Бинокорлар панд беришяпти

Тошкентдаги «Геологоразведка» заводи халқ назоратчилари меҳнат унумдорлигини ошириш, давлат ва меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, маҳсулот сифатини яхшилаш, моддий ва ёнилғи-энергетика ресурсларини тежаш борасида кўп иш қилишяпти.
СУРАТДА: халқ назоратчилари слесарлар Д. Ратиев ва Р. Гайфутдинов, фрезерчи Н. Тансиздиновнинг иш сифатини текширишяпти.

Т. Каримов фотоси.

• ИШ ТАЖРИБАСИДАН

Олдинги сафда

«Қизил тонг» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош ва 11 та цех халқ контроли группаси сафига 174 киши, шу жумладан 109 ишчи сайланган. Назоратчилар ишлаб чиқариш илғорлари, активистлар, коллективда ҳурмат ва эътиборга сазовор бўлган кишилардир. Халқ контроли группаси КПСС XXVI съезди, КПСС Марказий Комитетининг кейинги Пленумлари, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленуми талаблари ҳисобга олиниб, тузилган планга мувофиқ ишлаяпти. Планни тузишда корхона ишининг ўзига хос томонлари, партия комитети ва маъмуриятнинг таклифлари, район халқ контроли комитетининг топшириқлари ҳисобга олинади.

Чунончи партия комитети топшириғи билан 1983 йил планига 6-цехда табель ҳисоботини текшириш киритилган эди. Текширишда статистика ҳисоботларини расмийлаштириш, табель ҳисоботи юритишда жиддий нуқсонлар аниқланди. Текшириш материаллари халқ контроли бош группаси мажлисида муҳокама этилди ва раҳбарларга тақдим этилди. Айбдорлар маъмурий жазо олишди. Цех бошлиғи ва табелчи вазифаларидан бўшатилдилар.

Икки ойдан сўнг текшириш ўтказилганида камчиликлар топилмади.

Барча текширишлар қандайлигига қараб касаба союз ташкилоти ва «Комсомол прожектори» билан бирга ўтказилади. Назоратчилар прожекторчилар билан биргаликда ишга кечикиб келишларни, тушликка ўз вақтида чиқиш ва ундан қайтиб келишни мунтазам назорат этиб боришади. Чунончи шу йил 1 март куни 11 киши ишга 20 минут кечикиб келди. Шу куни барча цехларда текшириш материаллари муҳокама этилди, кечикканлардан тушунтириш олинди ва уларнинг меҳнатда қатнашиш коэффициентини пасайтириш ҳақида қарор чиқарилди. Нуқсонларга қайта йўл қўйган кишиларнинг фамилиялари «Комсомол прожектори» ва «Халқ контроли» тахтасига ёзиб қўйилади.

Бирлашма кадрлар бўлими билан ҳамкорликда сабабсиз прогуллар учун ишдан бўшатишлар анализ қилиб кўрилди. Маълум бўлдики, ишдан бўшатилганларнинг кўпчилиги — ҳунар-техника билим юртининг практикантлари экан. Текшириш материаллари билим юрти ўқитувчилар составига маълум қилинди, коллективда тарбиявий ишни кучайтириш таклиф этилди.

Халқ назоратчилари план интизомига риоя этилишини назорат эта бориб, барча техникавий-иқтисодий кўрсаткичлар бўйича планлар ҳар ойга ўн кун қолганда бутун коллективга маълум қилинишига эришдилар. Цехлардаги иш мароми вақти-вақти билан текшириб бориляпти.

Шартнома асосида ассортимент бўйича маҳсулот етказиб бериш юзасидан мол ўтказиш бўлимининг фаолияти ҳақидаги текшириш материаллари партия комитети мажлисида муҳокама этилди. Шундан сўнг маҳсулот етказиб бериш плани бажарила бошлади.

Назоратчилар технология интизомига риоя этилиши, социалистик мулк сақланишини текшириш бўйича рейд ўтказдилар. 3-цех мастерлари М. Одилова ва С. Трофимчук назоратсизликка йўл қўйганликлари учун виговор олишди.

Халқ назоратчилари мактаби «Қизил тонг» назоратчиларига текшириш ишларини амалга оширишда, зарур билимларни эгаллашда катта ёрдам кўрсатаётир. Тўғри, бирлашма халқ контроли ишида ҳали нуқсонлар бор. Ишдаги ошкоралик етарли эмас. 4 ва 5-цехлар бўйича текшириш натижалари ўз вақтида расмийлаштирилмаяпти. Ҳамма цехлардаги группалар ҳам фаол ишлаяпти деб бўлмайди.

Лекин корхонанинг муваффақиятли ишлашида халқ назоратчиларнинг ҳиссаси катта бўлаётгани шубҳасиз. Коллектив биринчи ярим йилликда 715 минг сўмлик қўшимча маҳсулот реализация қилди. Буюмлар умумий ҳажмининг 62 процентга яқини давлат Сифат белгиси билан тайёрланди.

Б. ВАЛИЕВ.

РАЙОНЛАРДАН ХАБАРЛАР

Акмал Икромов райони

Акмал Икромов райони назоратчилари «Госкомводстрой»нинг республика автотранспорт бирлашмасида КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг 1981—1985 йилларда ва 1990 йилгача бўлган даврда ёқилғи-энергетика ресурсларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш чоралари ва асосий йўналишлари тўғрисидаги қарори талаблари қониқарсиз бажарилаётганини аниқладилар.

Ишда кўрсатиб ўтилган нуқсонларга йўл қўйилгани учун комитет бирлашма бош директори Б. Алимов, унинг ўринбосарлари А. Умаров, А. Муҳаммадниёзхўжаев, бош бухгалтери Я. Алимова ва бошқа мансабдор шахсларни жазолади.

Киров райони

Киров район халқ контроли комитети ўзининг навбатдаги мажлисида Ўрта Осиё медицина педиатрия институти халқ контроли группасининг (раиси С. Полешук) СССРда халқ контроли тўғрисида Қонун ўзига берувчи ҳуқуқлардан қандай фойдаланаётгани бўйича ижобий иш тажрибасини маъқуллади.

Институт назоратчилари планли ва самарали иш олиб бориб, камчиликлар ва нуқсонларга қарши курашда, юқори малакали медицина кадрларини тайёрлаш ишида маъмурият ва институт партия ташкилотига яқиндан кўмаклашмоқдалар.

Куйбишев райони

«Средазкабель» ишлаб чиқариш бирлашмасида кенг истеъмол буюмларини белгиланган ассортиментда ишлаб чиқаришни ташкил этиш юзасидан зарур чоралар кўрилмаслиги натижасида планнинг умумий бажарилишига кам меҳнат талаб этадиган маиший симлар тайёрлаш ҳисобига эришиляпти. Айни пайтда бу йил савдо тармоғига 3 мингта маиший шнур, 71 мингта узайтиргич ва 65 мингта автосервис буюмлари етказиб берилмади.

Куйбишев район халқ контроли комитети бош директорининг ишлаб чиқариш бўйича ўринбосари Н. Курамбоев ва иқтисодий масалалар бўйича ўринбосари Ю. Хитровни қаттиқ жазолади ва текшириш материалларини коллективда муҳокама этиш мажбуриятини юклади.

Ленин райони

Халқ назоратчилари Ўзбекистон ССР Озиқ-овқат саноати министрлигининг ахборот-ҳисоблаш марказида жиҳозлардан омилкорлик билан фойдаланмаслик, материалларнинг нормадан ортиқча запаслари тўпланиб қолганлиги, янгиликлар секин жорий этилаётганлиги ва ўриндошлик йўли билан ишлашдаги нуқсонларни аниқладилар.

Ленин район халқ контроли комитети ахборот-ҳисоблаш маркази фаолиятидаги камчиликлар ва нуқсонлар учун марказнинг директори ўринбосари В. Лигай ва бош бухгалтери В. Васильевага виговор эълон қилди, давлатга келтирилган зарарни қисман қоплаш учун уларга пул жаримаси солди.

Октябрь райони

Октябрь район халқ контроли комитети Давлат банкининг район бўлими билан ҳамкорликда «ГУМ ишлаб чиқариш қувватларини кенгайтириш» объектида қурилиш-монтаж ишлари ҳажми қиймати 80 минг сўмликдан зиёд ошириб юборилганлигини аниқлади. Бунга бош пудратчи 159-қурилиш трестининг 9-қурилиш бошқармаси (бошлиғи Т. Хан) ва ёрдамчи пудратчи ташкилотлар — шу трестнинг 56-қурилиш бшқармаси (бошлиғи М. Йўлдошев) ва 53-қурилиш бошқармаси (бошлиғи Р. Сафариев) айби билан йўл қўйилган.

Район халқ контроли комитети ошириб ёзишларга йўл қўйилганлиги учун кўрсатилган бошқармаларнинг бошлиқларига қаттиқ виговор эълон қилди ва уларга пул жаримаси солди.

Собир Раҳимов райони

Район халқ контроли комитети ОБХСС ходимлари билан биргаликда «Узводкомплект» трестида социалистик мулк ўғирланиши рўй берганлигини аниқлади. Текшириш пайтида омбор мудири С. Старченко қўлга олинди. У ҳайдовчи А. Чернишев орқали гражданин М. Мирхоновга 15 та қувурни 150 сўмга сотган эди.

Текшириш материаллари айбдорлар жиноий жавобгарликка топширилиши учун прокуратурага оширилди.

Сергели райони

13-кўприксозлик отряди, 18-механизациялашган колонна ва 165-кўчма механизациялашган колоннада механизация даражасини ошириш, янги техника, истиқболли технологияни жорий этиш асосида қўл меҳнатини қисқартиришнинг аҳволи масаласи кўриб чиқилди.

Нуқсонларга йўл қўйганликлари учун 13-кўприксозлик отряди ва 18-механизациялашган колонна бош механиклари В. Тичков ва Г. Колбасинга виговор эълон қилинди. 13-кўприксозлик отряди бошлиғи В. Цибановга танбеҳ берилди.

Фрунзе райони

Фрунзе район халқ контроли комитети етарли даражада раҳбарликни таъминлай олмагани, товар-моддий бойликлар ҳисоботи ва кундалик тушум ўз вақтида топширилмаганлиги учун «Узмебелбит»нинг 8-мебель салони мудири С. И. Исломовни вазифасидан четлаштирди.

Ҳамза райони

Район халқ контроли комитети текшириш пайтида Ҳамза райпишчеторги (директори Ш. Шомаҳмудов) ва газлаштириш бўлимида КПСС Марказий Комитетининг «КПСС XXVI съезди қарорлари асосида меҳнаткашларнинг хатлари ва таклифлари билан ишлашни яхшилаш чоралари тўғрисида»ги қарорини бажариш юзасидан зарур чоралар кўрилмаётганини аниқлади.

Меҳнаткашлар хатлари ва шикоятлари билан ишлашга юзаки қараганлиги учун Ш. Шомаҳмудовга танбеҳ берилди, А. Абдужабборовга қаттиқ виговор эълон қилинди.

Чилонзор райони

Район халқ контроли комитети райондаги мактабгача муассасаларда социалистик мулк сақланишини таъминлаш масаласини навбатдаги мажлисида кўриб чиқди. 400-болалар боғчаси (мудири Т. Коваленко) ва 534-болалар боғчаси (мудири П. Султонова) омборларида озиқ-овқат маҳсулотларининг ортиқчалиги ва етишмовчиликлари аниқланди.

Озиқ-овқат маҳсулотлари сарфланишида назоратсизликка йўл қўйганликлари учун боғча мудирлари комитет томонидан жазоландилар. Текшириш материаллари район советида муҳокама этилди.

• Шаҳар халқ контроли комитетида

Мактаблар қурилишига эътибор

Шаҳар халқ контроли комитети мажлисида таъкидландики, давлат планига мувофиқ «Главташкентстрой»нинг 159-қурилиш тресви шу йилнинг 1 сентябригача 13 та мактабни ва уларнинг ёрдамчи биноларини фойдаланишга топшириш, иш ҳажмини авж олдириши лозим.

Лекин текшириш шуни кўрсатдики, фақат иккита мактаб ва 2742 ўқувчи таълим оладиган мактабнинг битта ёрдамчи биноси фойдаланишга тайёрланган, 4 та мактабда пардозлаш ишлари бошланган. Лекин улар бино монтажини ниҳоясига етмагани сабабли тугалланмаган. 3 та мактабда эса 3—4-қаватларда монтаж ишлари олиб боріляпти.

Халқ назоратчилари 159-қурилиш трести раҳбарлиги ўз бўлинмалари билан биргаликда моддий ва ишчи ресурсларини тегишли объектларда ўз вақтида жамлай олмади. Қурилишларни бошлаш муддатлари чўзиб юборилди. Бу кейинчалик шошма-шошарликка ва иш сифати пасайишига сабаб бўлди.

Буюртмачи — Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг капитал қурилиш Бош бошқармаси (бошлиғи Личков) ва «Ташгипрогор» лойиҳа институти (бошқарувчиси Шахсуварян) бинокорларни сифатли лойиҳа-смета ҳужжатлари билан ўз вақтида таъминлашга етарли эътибор қаратишмаяпти.

Шаҳар халқ контроли комитети мактаблар қуриш плани бажарилмаганлиги, қурилиш сифати пастлигида айбдор бўлганларни жазолади.

ФАКТЛАРНИ РАССОМ ШАРҲЛАЙДИ

Тошкентдаги чарм-галантерея буюмлари ва спорт товарлари ишлаб чиқариш бирлашмаси 1983 йилда Минск область «Культторг» савдо базасига 6830 та волейбол ва футбол тўпи жўнатган эди. Бундан 6030 таси брак қилинди ва бирлашмага қайтарилди.

Октябрь район халқ контроли комитети корхона 3-цехининг бошлиғи Абдураҳмоновга, бичув цехи бошлиғи ўринбосари К. Асомовга ва техника контроли бўлими бошлиғи Б. Акбаровга қаттиқ виговор эълон қилди.

Ленин район халқ контроли комитети Ипподром—Гайдар массивидаги 320 ўринли 23-болалар боғчаси қурилишини (бош пудратчи 1-трестнинг 15-қурилиш бошқармаси, бошлиғи Мошкай) текшириш пайтида объектда санитария-техника жиҳозлари йўқлигини аниқлади. Ҳолбуки бу ишлар иш ҳажмига киритилган эди.

Шунингдек, энергия етказиб бериш масаласи (смета қиймати 8,88 минг сўм) ҳал этилмаган.

Болалар боғчасини фойдаланишга топшириш муддати барбод бўлай деб турибди.

Назоратчилар ролини оширамиз

Бугунги кунда биз, халқ назоратчилари ўз фаолиятимиз якунларини синчиклаб, холисона таҳлил этишимиз, нуқсонларни аниқлашимиз ва уларга барҳам беришнинг конкрет йўлларини белгилашимиз лозим. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленуми қарорлари бизни ана шунга даъват этмоқда.

Район назоратчилари текширишлар ўтказиб, план ва меҳнат интизоми бузилиши, моддий ресурслардан нотўғри фойдаланиш, социалистик мулкни яхши сақламаслик, хўжасизлик, ошириб ёзишлар ва кўзбўямачилик ҳолларини очиб ташлашмоқда.

«Малика» трикотаж бирлашмаси ва кўн-мўйна заводида кенг истеъмол моллари етказиб бериш бўйича шартнома мажбуриятлари бажарилмагани ва маҳсулот сифати пастлиги аниқланди. Бу корхоналар раҳбарлари фаолиятига комитет принципиал баҳо берди ва уларни қаттиқ жазолади.

Айрим раҳбарлар пишиқ-пухта иш олиб бориш ўрнига алдаш йўлига ўтиб олган, ошириб ёзишларга йўл қўйган. Масалан, «Главташкентстрой»нинг 159-қурилиш трести 9-қурилиш бошқармасида район халқ контроли комитети яқинда қурилиш банки билан биргаликда текшириш ўтказиб, 83 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишлари ошириб ёзилганини аниқлади.

Шаҳар қурилиш банки бўлими шунча ҳажмда ошириб ёзилган ишларга тўланган иш ҳақи фондини қайта ҳисоблаб, давлатга 17 минг сўмдан кўпроқ маблағни қайтарди. Комитет қурилиш бошқармасининг бошлиғи В. Ханга етказган зарари учун пул жаримаси солди.

Халқ депутатлари Советларининг доимий комиссиялари, маъмурий, молия органлари, «Комсомол прожектори» билан ҳамкорликда тушаётган шикоят ва аризаларни текширяпти, бу яхши натижалар бермоқда. Масалан, депутатлар комиссияси билан биргаликда 461-болалар боғчасида шарт-шароитлар ёмонлиги тўғрисида ота-оналар шикояти текширилди. Болаларни овқатлантириш, қабул қилиш ва тарбиялашдаги бир қатор нуқсонлар очиб ташланди.

Комитет ўз хизмат вазифасини суиистеъмол қилганлиги учун текшириш натижалари юзасидан болалар боғчасининг мудири И. Шоазимовани вазифасидан четлаштирди.

Шу кунларда район халқ контроли комитети назоратнинг ленинча принципларига — оммавийлик, мунтазамлик, ошкоралик ва самарадорликка ҳеч сўзсиз риоя қилиш, назорат ва текширишни ташкил этишни такомиллаштириш юзасидан бир қатор тадбирларни белгилади.

Биз меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот таннархини камайтириш, мавжуд қувватлардан фойдаланиш, янги техникани жорий этиш масаласига алоҳида эътиборни қаратяпмиз.

А. ВАҲОБОВ,
Октябрь район халқ контроли комитетининг раиси.

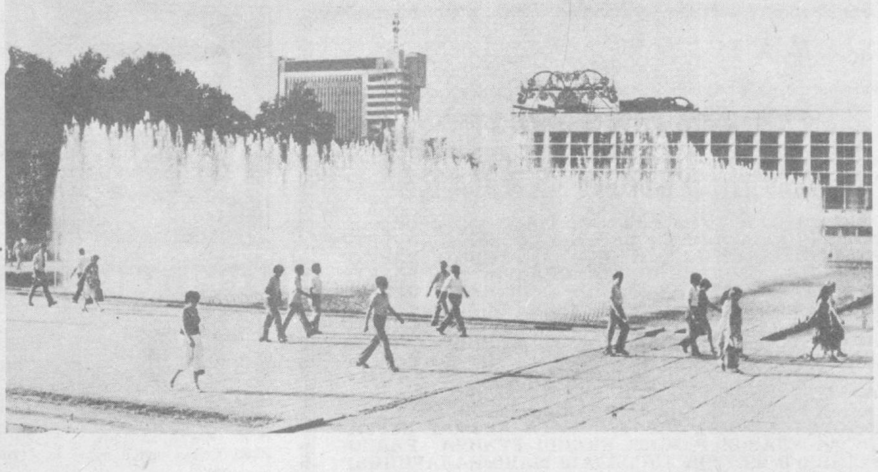

БУГУНГИ ТОШКЕНТ. Шаҳар маркази тобора гўзаллашиб боряпти. В. И. Ленин номли хиёбон доимо одамлар билан гавжум. Бу ердаги ажойиб фавворалар салқини кишига ҳузур бахш этади.

СУРАТДА: В. И. Ленин номли хиёбоннинг фавворалари.

М. Нуриддинов фотоси.

● ФАН ҲАҚИДА СУҲБАТЛАР

ЭҲМ—инсон хизматида

Ҳурматли редакция! Электрон ҳисоблаш машинаси халқ хўжалигида қандай хизматларни бажаради!

О. ПАРПИЕВ, бинокор.

●

Электрон ҳисоблаш машинаси — ЭҲМ бугунги кунда инсон меҳнатини енгиллаштирмоқда, улар конструктор ва архитекторлар, олимлар ва инженерлар, оператор ва техниклар, шифокор ва иқтисодчилар н и н г ажойиб «дастёри» бўлиб қолди.

ЭҲМда бажариладиган ҳамма ишларни бошқариш қурилмаси идора қилади. Уни оркестрни бошқарувчи дирижёрга ўхшатиш мумкин. Бошқариш қурилмаси, программада белгиланганидек, ЭҲМнинг бошқа қурилмаларига иш «тақсимлайди». Кодлаштириш асосида сонни машинага етказилади. Перфокарта ёрдамида машинанинг эсда қолувчи қурилмасига кодлаштирилган сон ва топшириқлар етказилади. Ҳисоб-китоблар натижаси қоғоз лентага ёки махсус қоғозга чоп этилади.

ЭҲМлардан халқ хўжалигининг турли тармоқларида кенг фойдаланилмоқда. Ҳозирги машиналар ҳисоблашлардан ташқари мантиқий машқларни ҳам бажаради.

1974 йилда ЭҲМлар ўртасида шахмат ўйинларининг жаҳон мусобақаси ўтказилди. Шахмат компьютерлари орасида совет ЭҲМи ютиб чиқди, улар 4 имкониятдан 4 очко олди. Албатта бу ютуқ чизиб берилган программага боғлиқдир. Уни совет олимлари ва шахматчилари бажарганлар. Шунингдек ЭҲМлар ёрдамида шеърлар ёзиш, ашула ва музикалар тўқиш мумкин.

Машина шахмат ўйнар экан, диққат билан аҳволни «анализ» қилади ва навбатдаги юришни ўзича танлайди. Электрон машинани шахмат тахтасининг ёнига «ўтказиб қўйиш» осон бўлмайди. Бунинг учун ўйин қоидаларини аниқ математика тилида тасвир этиш, аҳволни баҳолаб берадиган формулалар тузиш керак.

Ҳар бир ўйинда, ҳатто энг оддий ўйинда ҳам қарама-қарши манфаатлар тўқнашадилар, ҳар бир ўйинчи рақибининг хатосидан фойдаланишга ва енгишга интилади. Математика ақлли тирик мавжудотлар ўртасидаги мусобақа, кураш каби мураккаб процессининг ичига киришга ва унинг қонунларини топишга муваффақ бўлади.

Бундан қирқ йилча илгари Нейман, Волд ва бошқа машҳур математиклар ўйинларнинг математик назарияси асосларини яратдилар. Бу назария экономика, шифокорлик, ҳарбий иш, логик масалалар ва бошқа соҳаларда катта принципиал аҳамиятга эга бўлиб, амалда қўлланилмоқда. Масалан, заводга деталь тайёрлаш учун буюртма келади, дейлик. Плановиклар технологлар билан биргалашиб янги маҳсулот ишлаб чиқаришни планлаштирадилар.

Ҳозирги замон қудратли ЭҲМ табиатда содир бўладиган жараёнларни ва одамзод ҳал қилмоқчи бўлган жараёнларнинг моделларини тузиш, уларни ўрганишда яна янги резервларни очиб бермоқда.

Ҳозирги вақтда бундай проблемаларнинг ўртага қўйилиши табиий. Ташқи периферия қурилмаларининг турли-туманлиги, маълумотларни узоқ масофаларга узатиш ва қабул қилиш имкониятларининг ошиши ва ниҳоят ЭҲМ билан одам алоқасининг соддалашиши каби омиллар бу масаланинг ечилишини реаллаштирмоқда.

Ҳозирги даврда яратилаётган ЭҲМ имкониятлари шунчалик кенгки, шу кунларда бизга ғоят мураккаб бўлиб туюлаётган масалалар яқин келажакда бундай машиналарда осонликча ечилиши мумкин.

Р. ОҚИЛОВ,
Ўзбекистон ССР халқ маорифи аълочиси.

● Китобхон китоб ҳақида

Изоҳли луғат

Ҳ. Абдураҳмонов, Н. Маҳмудов, Р. Шукуровларнинг «Маданий-оқартув ходимлари учун қисқача изоҳли луғат» китоби «Ўқитувчи» нашриётида чоп этилди.

Авторлар луғатда библиография ва кутубхонашунослик, китобшунослик, маданий-маърифий ишлар, музика, хореография, театр ва кино каби соҳалар терминларнинг маданият тушунчаси остида бирлаштириб кенг талқин қилишган. Китобнинг шу соҳага оид рус тилидаги луғатлардан фарқи шундаки, юқоридаги соҳалар яхлит маданият тушунчаси остида бирлаштирилганлиги учун ҳам уларга тааллуқли терминлар бир умумий алфавит тартибида жойлаштирилган. Ҳар бир терминга қисқа, ихчам ва конкрет таъриф берилган ва улардан кейин керакли ўринларда, мазкур тушунчага мос келадиган мисоллар келтирилган.

Луғат муаллифлари маданият терминологиясини тузишда бошқа тиллардан ўзлашган терминлардан кенг миқдорда фойдаланганлар. Бу нарса айниқса музика, хореография, театр ва кинога оид терминлар доирасида яққол кўзга ташланади.

Авторларнинг эътироф этишича луғат бу соҳада илк бор амалга оширилган иш бўлганлиги учун ҳам мукаммалликни даъво қилмайди. Шунинг учун ҳам у айрим ноаниқлардан холи эмас. Бу нарсаларни айрим кутубхона — библиографик терминлар изоҳида кўришимиз мумкин.

Лекин бундан қатъий назар, изоҳли луғат маданият институтлари ўқитувчи ва студентлари, маданий-оқартув техникумлари ўқувчилари, шунингдек маданий-маърифий соҳанинг барча мутахассислари томонидан ўз вақтида чиқарилган нашр сифатида кутиб олинди.

Б. КАРИМОВ,
Тошкент Давлат маданият институти доценти, педагогика фанлари кандидати.

● ФАН—БЕШ ЙИЛЛИККА

Қуёш энергиясидан фойдаланиш

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси физика-техника институтининг мутахассислари қуёш энергиясидан фойдаланишда янги бир қадам қўйдилар. Улар ишлаб чиққан нур ўзгартиргичнинг наф коэффициенти кўплаб ишлаб чиқарилаётган фотоэлементларга нисбатан уч баравар ортиқдир.

Назарий жиҳатдан олганда фотоэлемент бетига тушувчи қуёш энергиясининг ҳаммасини электрга айлантирса бўлади. Лекин ҳозирча кўп деганда 20 процентигина айлантирилмоқда. Институт лабораториясининг ходимлари шу процентни кўпайтириш вазифасини ҳам қўймоқдалар.

Фотоэлементга тушадиган нур оқими концентрациясини кўпайтириш институтда ривожлантирилаётг а н иккинчи бир йўналишдир. Полигонда нур ўзгартирадиган энергетик установка моделлари синаб кўрилмоқда. Улар кичик бир кристаллга тушадиган қуёш нур оқимини ўнлаб марта кучайтирувчи қурилмалар билан таъминланган. Олимлар концентратор конструкциясининг энг мақбул вариантини тайёрлаш ниятидадир.

(ТАСС).

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ТАСС ВА АПН МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

МИЛЛИЙ МАНФААТЛАР

МЕХИКО. Мексика ташқи ишлар министри Б. Сепульведанинг айтишича, мамлакатнинг миллий манфаатларини ҳимоя қилиш ва таъминлаш Мексика ҳукуматининг сиёсатига мос қилиб олинган, бу сиёсат вақтинчалик вазиятларга қарам эмас ва манфаатпарастлик мулоҳазалари билан белгиланмайди.

Министр Кампече штатининг шу номдаги шаҳрида сўзлаган нутқида Мексика тинчликни сақлаш учун ва барча давлатлар ўртасида ҳамкорликни ривожлантириш учун ҳамиша курашаверади, деб таъкидлади.

Б. Сепульведа Марказий Америкадаги вазиятга тўхталиб, Мексика учун регионидаги тинчликни таъминлаш ҳаётий муҳим аҳамиятга эга эканини уқтириб ўтди. Дунёнинг шу районидаги вазиятни нормаллаштириш Марказий Америкадаги ҳамма мамлакатлар халқларининг бахт-саодати учун зарурдир, деди министр.

Рейган маъмуриятига даъват

ВАШИНГТОН. Демократик партиянинг таниқли арбоби, Америка конгресси сенатининг ташқи ишлар комиссияси аъзоси Клейборн Пелл Рейган маъмуриятига мурожаат этиб, ядро қуролларини вақтинча икки томонлама кўпайтирмай туриш тўғрисида Совет Иттифоқи билан битим тузишга чақирди. У Род-Айленд штатининг Уорик шаҳрида сўзлаган нутқида бундай битим йўлдошга қарши қуролларни, стратегик баллистик ракеталарни ва портловчи ядро қурилмаларини синаш ҳамда жойлаштиришни тўхтатиб қўйган бўлур эди, деб айтди.

Шу ҳафта ичида конгресснинг юқори палатаси муҳокамасига тегишли резолюция лойиҳасини тақдим этмоқчиман, деди сенатор. Шу билан бирга у ядро ва космик қуролларни доимий асосда кўпайтирмай қўйиш учун ҳаракат қилиб келганлиги ва ҳаракат қилаверишини таъкидлади.

АРАБ ХАЛҚЛАРИГА ҚАРШИ ФИТНА

ДАМАШҚ. Сурияда чиқадиган «Ал-баас» газетаси АҚШ ва унинг НАТОдаги иттифоқчилари араб халқларининг мустақиллигига ва миллий манфаатларига қарши яна ялпи фитна тайёрлаётганликлари ҳақида ёзади. Қизил денгиздаги қатнов йўлларига миналар жойлаштириш сабабли бошланган можаро теварагидаги воқеаларнинг ривожи Вашингтоннинг Форс кўрфазидан тортиб Ҳинд океани ва Қизил денгиз орқали Сувайш каналигача бўлган жуда катта регионда ўз назоратини ўрнатиш мақсадидаги хатарли режаларидан дарак беради, дейилади газетада эълон қилинган шарҳда. Американинг Ливандаги сиёсати яқинда барбод бўлганлиги, Форс кўрфази давлатлари ўз хавфсизлигини таъминлаш соҳасида «Американинг хизматлари»дан воз кечганлиги Оқ уйни региондаги гегемончилик йўлини амалга ошириш учун бошқа воситалар қидиришга мажбур этди.

Газетанинг уқтириб ёзишича, Қизил денгиздаги миналар фақат бир жойдан — Американинг Исроилдаги омборларидан келтириб қўйилиши эҳтимолдан ҳоли эмас. Вазиятнинг баттар кескинлашуви эса араб давлатларини чўчитишга, уларни Америка тазйиқига бўйсуниб, ҳатто ўз территориясини Американинг ҳарбий объектлари учун бериб қўйишга мажбур этишга интилаётган АҚШ билан Исроилгагина фойда келтириши мутлақо равшан. Вашингтоннинг ғаламислиги билан Қизил денгиз районида содир бўлган воқеаларнинг моҳияти мана шундан иборат, деб уқтиради «Ал-баас» газетаси.

1985 йилда мода қандай бўлади! Қардош социалистик мамлакатларнинг модельерлари ҳозирданоқ бу ҳақда бош қотиришяпти.

СУРАТДА: Венгрия модалари.

МТИ—ТАСС фотоси.

ҚИСҚА ХАБАРЛАР

БЕЛГРАД. Фашизм устидан қозонилган ғалабанинг 40 йиллигига бағишланиб Югославияда ўтказилаётган тадбирлар доирасида режиссёр Ю. Озеровнинг «Ҳалоскорлик» совет киноэпопеяси Белград телевидениеси орқали кўрсатилди.

Фильм Югославия жамоатчилигида зўр қизиқиш туғдирди. «Политика» газетасининг таъкидлаб ёзишича, Совет Иттифоқи, ГДР, Польша, Югославиянинг етакчи артистлари қатнашган бу киноэпопеяда иккинчи жаҳон урушининг ҳал қилувчи жанглари кўрсатилган. Бу жанглар гитлерчилар Германиясини тор-мор қилишга ва Европа халқларини фашистлар асоратидан халос қилишга олиб келди.

* * *

ПАРИЖ. «Юманите» газетаси Франция буржуа матбуотининг ривожланаётган мамлакатларга нисбатан «иқтисодий ва ҳарбий устунликни сақлаб қолиш» ҳақидаги талабларини танқид қилиб чиқмоқда. Газета нуфус проблемаларига бағишланган мақоласида бундай талаблар Р. Рейган маъмуриятининг қуролланиш пойгасини кучайтиришга қаратилган йўлини, ривожланаётган мамлакатларга «Қаттиқ тежаш» системасини тиқиштираётган халқаро валюта фонди сиёсатини оқлашга қаратилгандир деб таъкидлайди. Р. Рейган маъмуриятининг йўли ривожланаётган мамлакатларга ёрдам программаларини анча қисқартиришга ва тугатишга олиб келади.

* * *

БАЙРУТ. Исроил босқинчилари Ливан жанубидаги Салаа қишлоғи яқинида янги Хайрун қамоқ лагерини ташкил қилдилар. «Ас-сафир» газетасининг хабар беришича, унинг теварагига кучайтирилган соқчилар қўйилган, зайтун дарахтлари кесиб ташланган. Яна бир қамоқ лагерининг барпо этилганлиги Тель-Авив Ливан аҳолисига қарши жазо чораларини кучайтиришни режалаштираётганлигидан далолат беради. Ливан аҳолиси Исроил оккупациячи режимига тоқат қилишни истамайди.

Деҳли — Ҳиндистоннинг йирик шаҳарларидан бири, кўп миллион кишилик мамлакатнинг сиёсий, иқтисодий, илмий ва маданий ҳаёти марказидир.

СУРАТДА: Ҳиндистон пойтахтининг гавжум кўчаларидан бирида.

А. Чумичев фотоси.

ТАСС фотохроникаси.

СЎНГГИ ТО КОЛОНКА

● ЭНГ СЕРШОВҚИН ПОЙТАХТ

Рим— Европадаги энг сершовқин пойтахтдир. Унинг асосий «айбдори» шаҳар транспортидир. Машиналар қатнови энг тиғиз паллага кирганда Рим кўчаларидаги шовқиннинг даражаси қарийб 80 децибелга тенглашади, ер ости ўтиш йўллари ва тоннеллар хизматидан фойдаланувчилар эса бундан ҳам юқорироқ — яъни 90 децибелдаги шовқинга бардош беришлари керак. Шундай қилиб, Италия пойтахтида бугун яшаётган аҳолининг ҳар бири эшитиш қобилиятини жиддий равишда шикастлаши мумкин.

● «УЧ» БАҲОГА ТАРЖИМА ҚИЛАДИ

Японияда электротехника фирмаларидан бири текстларни япон тилидан инглиз тилига таржима қиладиган машиналарнинг дастлабки туркумини ишлаб чиқарди. Таржиманинг тезлиги — соатига 3 минг сўздан иборатдир. Binобарин, машинанинг камчилиги ҳам йўқ эмас. Унинг бундай камчилиги «атиги» иккитадир. Биринчидан, бу машина 83 минг доллар туради, иккинчидан эса фирма раҳбарининг ўзи тан олганидек, таржиманинг сифати шу аҳволдаки, уни синчковлик билан қаттиқ таҳрир қилиш керак!

● ТИШ ОҒРИҒИ ХАСТАЛИГИ АСРИ

Медикларнинг тахмин қилишича, ер юзи аҳолисининг 93 проценти тиш оғриғи хасталикларидан азият чекар экан. Бу — ўтган истаган даврга қараганда анча кўпдир. Масалан, югослав мутахассислари VII асрдаги қабрларни тадқиқ этиб шу нарсани аниқлашди: дафн этилган кишиларнинг фақат 3 процентигина тиш кариеси хасталигига дучор бўлган экан. Ана шу тадқиқотлардан келиб чиқиб, Югославия медиклари соғлом тиш учун асосий омил табиий овқатлардир, бундай овқатлар кариесга қарши самарали воситадир, деган хулосага келдилар. Бу табиий овқатнинг рецепти шундай: қора нон, мевалар ва гигиенанинг оддий қоидаларига риоя қилишдир.

● ЖАРЧИЛИК КАСБИГА МАРҲАМАТ

Ғарбий Берлин шаҳрининг маъмурлари ўрта асрга мансуб бўлган жарчилик лавозимини тиклашга қарор қилдилар. Жарчи ҳафтанинг жума ва шанба кунларида туристларга бағишлаб кўрсатиладиган томошаларда қатнашади. Бу қадимий лавозимга номзодлар маълум шартларга жавоб беришлари керак. Шу шартлардан бири юмор... ҳиссидир.

● ЗАҲАРЛИ ИЛОН ЧАҚҚАНДА

Танзаниялик олимлар заҳарли илон чаққан одамларни даволаш усулларини узоқ вақт ўргандилар. Маълум бўлишича, кўпгина ҳолларда замонавий дорилар бундай кишиларни даволашга ожизлик қилар, бунинг учун эса халқ медицинасининг анъанавий воситаларини зўр муваффақият билан қўллаш мумкин экан. Ана шунинг учун ҳам Иванза вилоятида махсус мактаб ташкил этилиб, бу ерда маҳаллий табиб Дауди Мронеж химия воситаларисиз тайёрланган препаратларнинг сирларини очмоқда.

● ЛУИСНИНГ ҚОРНИДАГИ ПИНЦЕТ

Венесуэлалик Луис Арельяно хирургик операциядан кейин орадан бир неча кун ўтгач қорнида яна қаттиқ оғриқ сезди. Аввалига бунга унчалик аҳамият бермади. Лекин оғриқ кучайиб кетгандан кейин у яна қайтадан операция столига ётишга мажбур бўлди. Врачлар касалнинг қорнида биринчи операциядан сўнг пинцет қолиб кетганини кўриб ҳайратга тушдилар. Луис шу касалхона директорининг ўғли бўлибгина қолмай, ўзи ҳам шу ерда рентгенолог бўлиб ишлар экан.

Ахлоқ мавзуида

МЕРОС ТАЛАШГАН ҚОТИЛ

СИЗ БУНГА НИМА ДЕЙСИЗ?

Баҳорнинг мўътадил кунлари эди. Гавҳар кўчасидаги дарахтлар барг ёзиб ариқлар ёқасидан кўм-кўк майсалар униб чиқди. Тушдан кейин кўчага салқин тушар, ўйинқароқ болалар шодиёнаси билан тўлар эди. Икки ёшлардаги Ойбек ҳам зерикди дегунча кўчага ошиқарди. Бошига дўппи, эгнига «Салом, Дональд» деб ёзилган тўқсариқ кўйлак кийган, оёғидаги митти ботинкачаларини «тўп-тўп» қилиб юрган болакайни қўни-қўшнилар эркалатарди.

Бугун ҳам онасининг кечки овқат тараддудига киришганини кўрган Ойбек дўмбиллаб кўчага чиқиб кетди. Аксига олиб кўчада болалар йўқ, фақат бир уй нарида яшовчи амакисининг қизи кўриниб қолди. Болакай чопқиллаб унинг ёнига борди. Иккаласи ўйнаб туришган эди, амакиси Комилжон «Москвич» машинасида келиб қолди.

У машинани кўча эшик ёнида тўхтатиб, индамай ичкарига кириб кетди. Бироздан кейин яшил канистр кўтариб чиқди. Қизи билан ўйнаб турган Ойбекка ғалати қараб қўйди. Бензобакка воронкани тўғрилаб бензинни қуйгач, канистрни қизига узатиб «уйга олиб кириб қўй» деди. Қизчаси уйга кириб кетди, ўзи машинага ўтирди.

Кичкина Ойбек машина орқа томонида амакисининг ҳаракатларига болаларча маҳлиё бўлиб турарди. «Қанийди амакиси уни кабинага чиқариб, ўйнатиб келса. Қанийди, амакиси, унга машина ҳайдашни ўргатиб қўйса. Ойбек уни визиллатиб ҳайдаб кетган бўларди. Ҳамма болалар оғзиларини очиб, унга ҳавас билан қараб қолишарди-да!..»

Бирдан машина қўзғалгандай бўлди. Қўзғалдигина эмас, у учиб борарди. Бутун оламда учиб бораётган машинаю унинг ичида Ойбекжон ва амакиси бор эди, холос. Боланинг мурғак тасаввури машина ичига қандай кириб қолганини кўз олдига келтирди: «Ҳа, аввал машина қўзғалгандай бўлди, кейин кучли қўллар уни шиддат билан даст кўтариб машина ичига отди. Кейин машина учиб кетди. Мана, ҳамон учиб боришяпти...»

Боланинг нигоҳи амакисининг юзига тушдию қўрқиб кетди. Унинг тунд чеҳраси қоғоздек оқариб кетган, ҳаво етишмагандай энтикиб нафас олар, қўллари қалтираганидан учун бўлса керак учиб бораётган машина ҳозир сочилиб кетадигандек зириллаpди. Машина борган сари қоп-қоронғи зулмат қаърига кириб борарди. Боланинг кўзига ёмон нарсалар кўриниб кетди. У «дод» деб юборди, лекин унинг овозини эшитадиган одам йўқ эди... Бола яна ва яна додлаб, ҳолдан тойди, кейин хўрсина-хўрсина ҳушидан кетди. Бола тасаввури ҳамон уйғоқ, жонсарак илтижо қиларди: «Адажон, қайдасиз! Мен учиб кетяпман, қаёққа кетаяпман билмайман. Эрта-индин боғчага олиб бормоқчи эдингиз. Энди нима бўлади!.. Онажон, оёғимни ёпиб қўйинг, музлаб кетяпти. Қўрқиб кетяпман, онажон!.. Нега ҳаммаёқ қоронғу! Вой, қўлим... Ада, адажон, мени кўтариб олақолинг. Ҳамма ёғим музлаб кетяпти. Жон ада, келақолинг...»

Оқ «Москвич» эса ҳамон ўқдай учиб борарди. Қоронғи туша бошлади, асфальт йўл симоб тусига кирди, машина ҳалқа йўлга чиқди. Унинг ойналарига чивин, чигирткалар келиб урилар, онда-сонда рўпарадан келаётган машиналарнинг ўткир чироқлари ҳайдовчининг олазарак кўзларини қамаштириб ўтиб кетарди.

Ҳайдовчи гоҳо кабинада ўзидан бошқа яна бир инсон боласи борлиги эсига тушгандай орқага кўз қирини ташлаб қўярди. Қорақамиш кўприги, Кўктерак бозори ортда қолди. Олдинда тасмадек қишлоқ йўллари... Бироздан кейин қўшни республиканинг бепоён далалари бошланди. Машина қайсидир овлоқроқ жойларни айлана-айлана яна катта йўлга чиқиб, ғизиллаб бораверди. Гоҳида ҳайдовчи нафасини ростлаб олмоқчи бўлгандай машинани тўхтатар, атрофини кузатгач, яна газни босарди.

Ниҳоят машина овлоқ кўприк устида тўхтади. Ҳайдовчи бир неча сония ўриндиқдан жилмай атрофни кузатди. Жимжитлик. Эшик очилди. Кабинага кўкламнинг намхуш ҳавоси урилди. Сон-саноқсиз юлдузлар милтираган осмон остида чигирткаларнинг чириллаши, ариқдаги сувнинг оҳиста шовуллаши, ўт-ўланларнинг майин ҳиди кишини маст қилгудек эди! Бироқ ҳайдовчи буларнинг барчасидан бебаҳра эди. У инсоний ҳиссиётларини йўқотган эди. Кўприк устига қадам қўйди. Зимистонда ҳеч зоғ кўринмасди. Пастга қаради, сув «ютаман» дерди. Машинани айланиб ўтиб қопни, симларни олди. Кабина эшигини очиб, болага қўл чўзди...

Бироздан кейин сим билан чамбарчас ўралган, салгина дўппайган қопнинг «шалоп» этиб сувга тушгани, соҳилдаги дарахтдан қандайдир қушнинг чўчиб учгани эшитилди, холос. Чигирткалар бир зум сукут сақлаб, сўнг яна бетўхтов чириллай бошлади. Бир норасидани покиза бағрига яширган сув кўз ёшларидек милтираб оқарди...

Сароғоч районлараро прокуратурасида очилган ҳужжатда шундай сўзлар ёзилган эди: «...1983 йил 2 май куни соат 18 ларда Дониз ариғидан номаълум бола жасади топилди. Ариқнинг жануб томони «Қизил Шарқ» колхозининг даласи, шимол ва шарқ томони «Қоплонбек» совхозининг токзори. Жасад топилган жойнинг ғарб томонидан икки юз метр нарида асфальт йўл ўтади. Бола жасади сим билан ўраб ташланган қоп ичида. Кийимлари... Танасида ташқи жароҳат излари кўринмайди...»

Гавҳар кўчасида яшовчи Пўлатова Мактубанинг аризасидан: «Бир ёшу ўн ойлик ўғлим Ойбек 1983 йил 20 апрель куни соат беш яримларда кўчада, амакисининг уйи олдида (биздан бир уй нарида), машина ёнида ўйнаб турган эди. Ўн минутча ўтгач ўғлимдан хабар олгани чиқдим. У ҳам, машина ҳам йўқ эди. Кўнглимга ёмон фикр келди...»

Гавҳар кўчасида яшовчи Камолжон Пўлатовнинг аризасидан: «20 апрель куни ишдан кеч қайтдим. Ўғлим йўқолганини эшитиб, қидирмаган жойим қолмади... Шуни айтишни лозим кўраманки, отамиз вафот этганларидан кейин акам Комилжон билан келишмовчилик пайдо бўлди. У қолган мулкни бўлиштиришни истамади. Мен бу масала қонуний ҳал этилишини сўраб, апрель ойи бошларида судга ариза бердим. У эса мен билан гаплашмай қўйди. 20 апрелдан кейин, яъни ўғлим йўқолгандан сўнг умуман индамас, одамови бўлиб қолган. Гумоним бор...»

Бевақт қурбон бўлган бола жасади ўн уч кундан кейин топилди.

Суд-медицина экспертизаси хулосасидан: Жасад танаси ва суяк скелетида жароҳатлар топилмади. Ўлим сабаби: чўкиш асфикцияси ва сувга тириклайин тушганлиги...»

Гумон қилинган Умаров Комилжоннинг кўрсатмасидан: «Машинани орқага юргизиб, қарасам бола ётибди, кўзи юмуқ... Касалхона эшигигача олиб бордим, киришга қўрқдим. Кейин Фарҳод кўчаси орқали Назарбек кўпригига, ундан Кўктерак томонга кетдим... Бола қимирламасди... Кейин... қопга солиб ташлаб юбордим...»

Бу қўлидан ҳар иш келиши мумкин бўлган, мол-мулкка ҳирс қўйиб, қотилликдан ҳам қайтмайдиган жирканч кимсанинг сафсатаси. Чўкаётган киши жон талвасасида хас-чўпга ёпишганидек, у ҳам гуноҳини енгиллатиш пайида ўзи тўқиган чўпчак билан ҳақиқатни хиралаштирмоқчи бўлди. Суд-медицина экспертизасининг хулосаси, далилий ашёлар, гувоҳларнинг кўрсатувлари унинг сафсатасини пучга чиқарди.

... Ота ўттиз йил бир корхонада ишлаган меҳнаткаш ишчи одам эди. Фарзандларини зориқтирмади. Деярли барчасини уйли-жойли қилди. Одамлар унинг номини ҳурмат билан эслашади. Отадан кейин болалар ўртасида бўлинмай қолган мерос бор эди. Чунончи, уй-жой, машина, бирнечта гилам, қорамол, омонат кассадаги пул ва ҳоказо. Буларни болалардан бири эгри йўл билан ўзига расмийлаштириб олди. Бошқаси ўз ҳақи ажратиб берилишини талаб қилди. Ака-укалар йиғилишиб, бу масалани ҳал эта олишмади. Аксинча уларнинг айримлари ҳеч нарсага зор бўлмасалар ҳам ўз ҳиссалари борлигини писанг қилишди, икки кичик укаларининг жанжалига «керосин» сепишди. Маҳалла аралашиб кўрди, натижа чиқмади. Ака-укаларнинг жанжалига қариндош-уруғлар, маҳалла аҳли кейинчалик лоқайд қарашди.

Худди шу пайтда юқорида баён этилган мудҳиш воқеа рўй берди.

Маҳаллада дув-дув гап тарқалди. Ака-укалар, қариндош-уруғлар ерга қараб қолишди. Бу лоқайдликнинг оқибати бўлди.

Биз мерос масаласида ундай қилиш керак эди, бундай қилиш керак эди деб насиҳат қилмоқчи эмасмиз. Меросдан улуш талаб қилиш ҳар кимнинг виждонига ҳавола. Лекин ҳамма нарса виждон йўли билан, қолаверса қонун йўли билан, ундан четга чиқмай ҳал этилмоғи лозим.

Оқибати ўзингизга маълум. Икки ўртада бегуноҳ бола қурбон бўлди. Меҳр-оқибат оёқ ости қилинди. Жиноятчи қилмишига яраша жазо олди.

Мерос ҳақида сўз очилган экан, мерос деганда фақат ота-онадан қолган моддий бойликни назарда тутмаслигимиз лозим. Ака-ука, опа-сингиллар учун бир-бирларига бўлган меҳр-муҳаббатдан ортиқ бойлик бўлмаса керак. Отадан ўғлига, онадан қизга ўтган яхши фазилат — мерос. Устоздан шогирдга, муаллимдан ўқувчига қолган касб, билим—мерос. Халқ бахт-саодати учун жон фидо этган, жамият манфаати учун толмай меҳнат қилган кишиларнинг ватанпарварлиги энг улуғ мерос. Шундай эмасми!

Биз ҳурматли оқшомхонларга мурожаат этамиз. Сиз меросни қандай тушунасиз! Лоқайдликнични!! Унга қандай баҳо берасиз! Айниқса, ёшларнинг фикрларини билишни истардик. Сиз бунга нима дейсиз!

Ф. ФОЗИЛОВ,
Тошкент шаҳар прокурори.

М. МУРОДОВ,
«Тошкент оқшоми» мухбири.

Редактор ўринбосари С. Б. ЁҚУБОВ.

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 15/VIII да «ИНТЕРЦИРК-84» **чет эл цирк артистларининг гастроллари** (19.30).

КИНО

14, 15 АВГУСТДА БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«АБДУЛЛА» — **Санъат саройи** (11, 13.30, 16, 18.30, 20.40, телефон 44-21-74), **Чайка** (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00, телефон 77-06-20), **Ватан** (12, 15, 18, 21.00), **Нукус** (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00, телефон 46-70-69).

«ИМКОНИЯТ» — **Тошкент Советининг 50 йиллиги номли** (жуфт соатларда, телефон 78-47-25), **Қозоғистон** (жуфт соатларда, телефон 35-24-92), **ВЛКСМ 30 йиллиги** (жуфт соатларда, телефон 33-44-52).

«ЕНГИЛМАС» — **Қозоғистон** (тоқ соатларда).

«ҲАЁЛИЙ БАХТ» — **Восток** (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00, телефон 91-14-61).

«МЕН СЕНИ УНУТМАЙМАН» — **Искра** (жуфт соатларда, телефон 53-65-87), **Лисунов номли** (тоқ соатларда, телефон 96-34-02).

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА
18 АВГУСТ СОАТ 19.30 ДА
«БОЙ ИЛА ХИЗМАТЧИ» СПЕКТАКЛИ БИЛАН
67-МАВСУМ ОЧИЛАДИ

Касса соат 10.00 дан ишлайди.

Коллектив бўлиб келиш учун заявкалар қабул қилинади.

Тошкент шаҳар Октябрь районидаги Ойбек номли 115-ўрта мактаб томонидан **Сандназарова Зулхумор Нуритдиновна** номига берилган 304895 номерли йўқолган
ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ
БЕКОР ҚИЛИНАДИ

АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ БЮРОСИ
ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ
КУЙБИШЕВ РАЙОНИДАГИ САВДО ТАШКИЛОТЛАРИГА

моддий-товар бўлимининг катта бухгалтерлари.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Пролетар кўчаси, 4-уй, 3-подъезд, 5-хона. Аҳолини ишга жойлаштириш бўйича марказий пункт.

Ўзбекистон ССР Мелиорация министрлиги ва сув хўжалиги
ЎЗБЕКИСТОН «ИРГИДРОМАШ» ЭКСПЕРИМЕНТАЛ ЗАВОДИГА

станокчилар (токарлар, фрезерчилар, каруселчилар, тиш чиқаргичлар, бурғуловчилар), **газ-электр пайвандчилар, слесарь-инструменталчилар, технологик ва нoстандарт ускуналар ва металл конструкцияларни йиғувчилар, гидравлик ускуналарда ишловчилар, станоклар ҳамда қуюв ишлаб чиқаришнинг созловчилари, пайвандлаш ускуналарини созловчилар; қуюв ишлаб чиқаришнинг мутахассислари, кранчилар, электрокарлар, оғир юк ташувчи автомашиналарнинг ҳайдовчилари, К-700 тракторининг ҳайдовчилари**

КЕРАК

Иш ҳақи — ишбай—мукофотли.

Завод қошида ўқув комбинати бор. Ўқиш пайтида стипендия тўланади.

Заводда ётоқхона, болалар боғчаси, ясли мавжуд. Навбат тартиби билан Наримонов шаҳрида квартира берилади.

Ишчиларни завод автотранспорти ташийди.

Бизнинг адрес: Наримонов шаҳри, Лихачев кўчаси, 41-уй (121, 133-автобусларнинг «Водник» бекати). Телефон 90-34-39.

ТОМАТ ШАРБАТИ ЛАЗЗАТИ!

БУНДАЙ ЛАЗЗАТЛИ ТОМАТ ШАРБАТИНИ КОНЦЕНТРЛАНГАН ТОМАТ СОКИДАН ТАЙЁРЛАШ МУМКИН.

Унга 1:8 пропорцияси миқдорида сув қўшасиз, ширинликлар, доривор, туз, шакар аралаштирасиз — шундан кейин хушхўр лаззатли томат ичимлиги ҳосил бўлади. Концентрланган томат сокидан товуқ жўжаси қовурма таомларини истеъмол қилишда иштаҳа очадиган аччиқ, хушбўй қайла ҳосил бўлади. Бунинг учун сув қўшилган шарбатга майда тўғралган укроп, петрушка, кашнич, саримсоқ пиёз, туз, гармдори тўғраб солασиз. Концентрланган томат шарбати шунингдек ранг-баранг таомлар ва газакларни тайёрлашда ҳам бемалол ишлатилади.

Концентрланган томат шарбати яхши етилиб пишган дуркун помидор шарбатидан тайёрланади. Бу шарбатнинг ишлаб чиқариш технологияси ана шу неъматнинг таркибида мужассам бўлган барча фойдали моддаларни етарли миқдорда сақланиб қолинишини таъминлайди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР МЕВА ВА САБЗАВОТ ХЎЖАЛИГИ МИНИСТРЛИГИ КОНСЕРВА КОРХОНАЛАРИ БУНДАЙ КОНЦЕНТРЛАНГАН ТОМАТ ШАРБАТИНИ ИШЛАБ ЧИҚАРМОҚДА. Маҳсулот 0,5, 0,65 ва 1 литр ҳажмли шиша банкаларга қуйилган ҳолда чиқарилмоқда.

ЎЗБЕКИСТОН ССР МЕВА ВА САБЗАВОТ ХЎЖАЛИГИ МИНИСТРЛИГИ.

ЎЗИ ИХЧАМ БЎЛСА ҲАМ...

ЭНГ МУҲИМИ ҚУЛАЙДИР!

«ЭЛЕКТРОНИКА» —КЎЧМА ИХЧАМ ТЕЛЕВИЗИОН ПРИЁМНИК— УЙДА ҲАМ, САФАРДА ҲАМ ЖУДА ҚЎЛ КЕЛАДИ.

Агарда сиз бу телевизион приёмникни ўзингиз билан сафарга олиб кетсангиз, мамлакатимизда ва жаҳонда юз бераётган барча воқеаларнинг марказида бўлгандек ҳис этасиз.

Бу телевизион приёмникни бир хонадан иккинчисига олиб ўтиш осон. Ўшанда сиз ҳар қандай телевизион кўрсатувларни ўзингиз бемалол яйраб кўрасиз.

Чунки бундай пайтда оила аъзолари стационар телевизор орқали кўп серияли фильмнинг навбатдаги сериясини кўришаётган бўлади.

«ЭЛЕКТРОНИКА-404Д», «ЭЛЕКТРОНИКА-404», «ЭЛЕКТРОНИКА-407» метрли диапазон тўлқиндаги бир—12 канал бўйича оқ-қора тасвирдаги телевизион кўрсатувларни қабул қилишга мўлжалланган.

Улар 28 Вт ошмаган тармоқдан, 14 Вт ошмаган доимий ток манбаидан қувват олиб ишлайверади.

Унинг ҳажми ва оғирлиги (5,5 кг) қўпол эмас, ишлатишда қулай, қувват олиб ишлаш усулининг такомиллаштирилганлиги бу телевизорлардан уйда ва сафар шароитида фойдаланиш имконини беради.

Магазин адреси: Тошкент шаҳри, Гоголь кўчаси, 38-уй Марказ—1 квартали (транспорт: 2, 3, 4, 13, 25, 27-трамвайларнинг «Куйбишев райисполкоми» бекати).

«ЭЛЕКТРОНИКА» ФИРМА МАГАЗИН-САЛОНИ (телефон 33-78-34).

«Союзторгреклама» Бутуниттифоқ бирлашмасининг Ўзбекистон реклама агентлиги (телефон 45-37-24).

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

ЛЕНИН ВА МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ «ТАШТЕКСТИЛЬМАШ» ЗАВОДИ ҚОШИДАГИ
87-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
ЯНГИ ЎҚУВ ЙИЛИГА ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БЎЙИЧА

ЎҚИШГА ТАКЛИФ ЭТАДИ

ТОКАРЛАР, ФРЕЗЕРЧИЛАР, ОПЕРАТОР, ЭЛЕКТРОМОНТАЖЧИЛАР, МЕХАНИКА-ЙИҒУВ ИШЛАРИ СЛЕСАРИ, СЛЕСАРЬ-РЕМОНТЧИ, ЭЛЕКТР-ГАЗ ПАЙВАНДЧИЛАР, ТЕХНИКА НАЗОРАТИ БЎЛИМИ КОНТРОЛЕРИ, ЧИЗМАЧИЛАР.

Ўқишга уч йиллик группаларга қабул қилинганлар кийим-кечак, 3 маҳал иссиқ овқат ҳамда ишлаб чиқариш практикаси даврида иш ҳақининг 50 процентн билан таъминланади. Улар танлаган мутахассисликлари бўйича диплом олиш билан тўлиқ ўрта маълумотга ҳам эга бўладилар.

Ўқишга бир йилга қабул қилинганларга қуйидаги миқдорда стипендия тўланади: токарлар, фрезерчилар, қолипчилар, шлифовкачилар — 90 сўм.

Ўқиш ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Ўқишни аъло баҳолар билан битирган ўқувчиларга ўрта ва олий ўқув юртларига кириб ўқишни давом эттиришлари учун йўлланма берилади. Билим юртида ётоқхона мавжуд.

Ўқувчилар учун ҳар хил тўгараклар ташкил этилган.

МАШҒУЛОТЛАР 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар лозим бўлади: туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти ҳақида шаҳодатнома, соғлиғи тўғрисидаги справка, турар жойидан справка, 6 дона фотосурат (3х4 см. ҳажмида), ариза, таржимаи ҳоли.

ҲУЖЖАТЛАР СОАТ 9.00 ДАН 17.00 ГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳри, Фрунзе районн, Шота Руставели кўчаси, 57-уй (2, 6, 13, 16-троллейбуслар; 4, 7, 9, 11, 24, 28-трамвайлар ва 2, 3, 40, 45, 50, 54-автобусларнинг «Соцгородок» бекати). Телефонлар: 53-95-26, 53-95-23, 53-95-21.

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитетининг
127-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1984-85 ўқув йили учун
ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛАР БЎЙИЧА

ЎҚИШГА ТАКЛИФ ЭТАДИ

Эркаклар устки кийимларини тикувчи. Ўқиш муддати — 2 йил, 2,5 йил; эркаклар ва болалар кийимларини тайёрловчи тикувчи-мотористка. Ўқиш муддати — ўрта маълумотлилар учун 1 йил, ўқув-ишлаб чиқариш комбинатида шу соҳа бўйича таълим олганлар учун 6 ой, 8 синф ҳажмида маълумотлилар учун эса ўқиш муддати -- 3 йил; тикувчи-мотористка (трикотаж ишлаб чиқариш бўйича). **Ўқиш муддати— ўрта маълумотлилар учун 8 ой, 8 синф ҳажмида маълумотлилар учун 2 йил.**

Билим юртида 3 йил ўқиб битирганларга эгаллаган касби ва тўлиқ ўрта маълумот олганлиги ҳақида диплом берилади.

8 синф ҳажмида маълумот билан ўқишга кирганлар тўла давлат таъминотида бўладилар, ўрта маълумот билан кирганларга эса ҳар ойда 30 сўмдан стипендия, ўқув-ишлаб чиқариш комбинатларини битириб келганларга эса ҳар ойда 70 сўмдан стипендия берилади.

Ишлаб чиқариш практикасини ўташ даврида ўқувчилар ишлаб топган меҳнат ҳақларининг 50 процентини оладилар.

Ўқиш даври меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Билим юртига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари лозим: турар жойидан справка, ота-онасининг иш жойидан справка, 286-формадаги медицина справкаси, билим юрти директори номига ёзилган ариза, 3х4 см. ҳажмидаги 4 дона фотосурат, мактабдан характеристика, маълумоти тўғрисидаги ҳужжат.

Паспорт ёки туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома шахсан кўрсатилади.

Машғулотлар 1 сентябрдан бошланади.

МУРОЖААТ УЧУН АДРЕСЛАР:

Тошкент шаҳри, Энгельс кўчаси, 60-уй (2, 16, 22, 23, 28, 3, 16-трамвайлар; 2, 9, 10, 17, 26, 56, 57, 60, 72, 88-автобусларнинг «Олой бозори» бекати).

Тошкент шаҳри, Магазин—Мавзук кўчаси, 136-уй (27-трамвай; 10, 43, 88, 102-автобусларнинг «Шимолий Олмазор» бекати). Телефон: 35-62-41.

В. П. ЧКАЛОВ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ АВИАЦИЯ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ ВА ТОШКЕНТ ЭКСКАВАТОР ЗАВОДИ БАЗАСИДАГИ
86-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1984-1985 ўқув йили учун
ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛАР БЎЙИЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ТОКАРЬ (программали бошқариладиган станокда ишловчи), УЧИШ АППАРАТЛАРИНИ ЙИҒУВЧИ СЛЕСАРЬ, САНОАТ УСКУНАЛАРИ РЕМОНТИ БЎЙИЧА СЛЕСАРЬ, ГАЗ-ЭЛЕКТР ПАЙВАНДЧИ, ЭЛЕКТР КЎТАРМА КРАНЛАРИ МАШИНИСТИ, ОТК КОНТРОЛЁРИ, АВТОСЛЕСАРЬ, ЭЛЕКТРОМОНТЁР. **15 ва ундан катта ёшдагилар қабул қилинади.**

МЕТАЛЛ БЎЙИЧА УНИВЕРСАЛ ТОКАРЬ, САНОАТ ЖИҲОЗЛАРИ БЎЙИЧА РЕМОНТЧИ-СЛЕСАРЬ, СЛЕСАРЬ-МЕХАНИК, МЕХАНИК-ЙИҒУВ ИШЛАРИНИНГ ЭЛЕКТР-ПАЙВАНДЧИСИ. **17 ва ундан катта ёшдагилар қабул қилинади. Ўқиш муддати — 1 йил.**

Бир йиллик ўқишга қабул қилинганларга 65 сўм ҳажмида стипендия ва 33 процент миқдорида практика вақтидаги маошдан тўланади.

БИЛИМ ЮРТИГА 8—10 СИНФ МАЪЛУМОТИГА ЭГА БЎЛГАН ЙИГИТЛАР ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Билим юртига қабул қилинганлар 3 маҳал иссиқ овқат ва кийим-бош билан таъминланадилар.

Билим юртида ўқиш муддати иш стажига қўшиб ҳисобланади.

Билим юртида 2 та техника ижодкорлиги тўгараги, радиоҳаваскорлар тўгараги, фототўгарак, 8 та бадиий ҳаваскорлар тўгараги, ўзбек халқ чолғу-асбоблари ансамбли ва бошқа тўгараклар бор. 10 та спорт секцияси ишлаб турибди. Ёзги каникул даврида ўқувчилар «Чимён» лагерига борадилар, Ватанимиздаги қаҳрамон шаҳарларда бўладилар. Билим юртини тамомлаганлар олий ўқув юртига имтиёзли қабул қилинадилар.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, таржимаи ҳоли, туғилганлиги ҳақида гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти тўғрисида гувоҳнома ёки аттестат, турар жойидан справка, медицина справкаси (286-форма) 3х4 см. ҳажмидаги 6 дона фотосурат.

МАШҒУЛОТЛАР 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Билим юрти адреси: Содиқов кўчаси, 6-уй (4, 5, троллейбусларнинг «Экскаватор заводи» бекати; 3, 22, 23, 29-трамвайларнинг «Старт» стадиони бекати). Телефон 35-61-30.

124-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

СЕКРЕТАРЬ-МАШИНИСТКА, СЕКРЕТАРЬ-СТЕНОГРАФИСТКА, ИШ ЮРИТУВЧИ, ЧИЗМАЧИ-КОНСТРУКТОР, ЭЛЕКТРОН-ҲИСОБЛАШ МАШИНАЛАРИ ОПЕРАТОРИ, ЭЛЕКТРОН-ҲИСОБЛАШ МАШИНАЛАРИ ПРОГРАММИСТИ, ЎЙИН АВТОМАТЛАРИ МЕХАНИГИ.

Ўқиш муддати барча ихтисосликлар бўйича: 8 синфдан кейин 3 йил, 10 синфдан кейин 1 йил.

Билим юртига қабул қилинганлар ойига 30 сўм миқдорида стипендия билан таъминланадилар.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар керак: аттестат, (тўлиқ маълумот тўғрисида), 8 синфни битирганлар учун 8 синфни тугатганлик тўғрисида гувоҳнома; характеристика, 4 дона фотосурат (3х4 см.), справкалар: медицина (286-форма), турар жойидан, ота-онасининг бирортаси иш жойидан; паспорт, туғилганлиги тўғрисида гувоҳнома, директор номига ёзилган ариза.

Адрес: Тошкент шаҳри, 84-алоқа бўлими, Киров районн, Хуршид кўчаси, 45-уй (14, 44, 56, 88-автобусларнинг «Семашко номли институт» бекати).

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети
«Узэлектромонтаж» махсус трести базасидаги
11-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1984-85 ўқув йили учун

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Билим юрти қуйидаги ихтисослар бўйича юқори малакали мутахассислар тайёрлайди: ЕРИТИШ БЎЙИЧА ЭЛЕКТР МОНТАЖЧИ, ЕРИТИШ ТАРМОҚЛАРИ БЎЙИЧА ЭЛЕКТР МОНТАЖЧИ, КУЧЛАНИШ ТАРМОҚЛАРИ ВА ЭЛЕКТР ҚУРИЛМАЛАРИ БЎЙИЧА ЭЛЕКТР МОНТАЖЧИ, ЭЛЕКТР СЛЕСАРЬ, ЭЛЕКТР-ГАЗ ПАЙВАНДЧИ, КОММУТАЦИЯ ИККИЛАМЧИ ТАРМОҚЛАРИ БЎЙИЧА ЭЛЕКТР МОНТАЖЧИ, ЛИФТЛАРНИ РЕМОНТ ҚИЛИШ БЎЙИЧА СЛЕСАРЬ-МОНТАЖЧИ (Ватанимиз ва чет эл қурилмалари), **КОНТРОЛЬ ЎЛЧОВ АСБОБЛАРИ ВА АВТОМАТИКА РЕМОНТИ БЎЙИЧА СЛЕСАРЬ, КИНОМЕХАНИК** (фильмларни текшириш ишини бажара олиш қобилиятини эгаллаш билан), **РАДИОТЕЛЕВИЗИОН АППАРАТУРАГА ХИЗМАТ КЎРСАТИШ ВА УЛАРНИ РЕМОНТ ҚИЛИШ БЎЙИЧА РАДИОМЕХАНИК, ЭЛЕКТРОН ҲИСОБЛАШ МАШИНАЛАРИНИНГ ОПЕРАТОРИ.**

Ўқиш муддати — 2,3 йил.

Ўқиш вақти меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

8—10 синф ҳажмида маълумотли 14 ёшдан катта бўлган йигит-қизлар қабул қилинади.

Ўқишга 8-синф ҳажмида маълумот билан қабул қилинганлар 3 йил ўқийдилар ва тўла ўрта маълумот ҳамда ихтисос тўғрисида диплом оладилар. Ўқувчилар уч маҳал иссиқ овқат ва кийим-бош билан таъминланадилар. 10 синф ҳажмида маълумотга эга бўлган ўқувчилар ойига 30 сўмдан 76 сўмгача миқдорда стипендия оладилар. Ишлаб чиқариш практикасини ўташ даврида электромонтажчилар, электр-газ пайвандчилар группаларининг ўқувчилари иш ҳақининг 50 процентини оладилар, бошқа группаларнинг ўқувчилари иш ҳақининг 33 процентини оладилар.

Совет Армияси сафларидан запасга бўшатилган ва электр монтажчи мутахассисликлари бўйича ўқишга кирган йигитларга ўқиш муддати бирмунча қисқартирилган: 10 синф ҳажмида маълумотлилар учун 7,5 ой, 8 синф ҳажмида маълумотлилар 10,5 ойгача.

МАШҒУЛОТЛАР ГРУППАЛАРНИНГ КОМПЛЕКТЛАНИШИГА ҚАРАБ БОШЛАНАДИ

Билим юрти битирувчилари техникумлар ва олий ўқув юртларига киришда имтиёзлардан фойдаланадилар.

Билим юртини аъло баҳолар билан тугатганлар корхоналарда мажбурий иш муддатини ўтамаган ҳолда ўрта ва олий ўқув юртларига ўқишни давом эттириш учун юбориладилар.

Билим юрти яхши спорт базасига эга, 14 спорт секцияси ишлаб турибди. Техника ижодкорлиги, бадиий ҳаваскорлик тўгараклари мавжуд.

Аризалар 9.00 дан 16.30 гача қабул қилинади.

МАШҒУЛОТЛАР — 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топшириш лозим: директор номига ариза, таржимаи ҳоли, характеристика, маълумоти тўғрисида гувоҳнома, медицина справкаси; турар жойидан справка, ота-онасининг иш жойидан справка, 4 дона фотосурат (3Х4.). Туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома (паспорт), ҳарбий рўйхатдан ўтганлиги тўғрисида гувоҳнома (ҳарбий билет) шахсан кўрсатилади.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, Фрунзе районн, Ивановолик тўқувчилар кўчаси, 8— уй (2, 3, 33, 34, 40, 45, 57, 70, 79-автобуслар; 4, 7, 9, 11, 24, 28 — трамвайлар; 2, 6, 13, 16-троллейбусларнинг «Тўқимачилик комбинати» бекати).

Тошкент область Оржоникидзе районидаги
21-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1984-85 ўқув йилига
ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БЎЙИЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Кенг ихтисосли тракторчи-машинист (ремонт қилиш слесари ва автомобиль ҳайдаш ҳуқуқи билан), **мева сабзавотчилик — усталари, чорва молларини ветобработка қилиш ва молхоналарни дезинфекция қилиш операторлари, чорвачилик фермалари механизаторлари** (электромонтёрлик квалификацияси билан), **чорвачилик комплексларида ишлатиладиган ускуналарни ремонт қилиш слесарлари, чорвачилик усталари, 3-класс тракторчилари.**

БИЛИМ ЮРТИ 1962 ЙИЛДАН БОШЛАБ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИДА ИШЛАШ УЧУН ЮҚОРИ МАЛАКАЛИ КАДРЛАРНИ ТАЙЁРЛАБ КЕЛАДИ.

Малакали ишчилар тайёрлаш учун билим юртида барча шарт-шароитлар муҳайё этилган: Ўқув кабинетлари барча замонавий асбоб-ускуналар, кўргазмали қуроллар ва техникавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган. Танлаган касбингиз бўйича барча ўқув қуроллари мавжуд бўлиб, касбингизни пухта эгаллашга имкон беради.

Барча ўқувчилар стипендия, уч маҳал бепул овқат, кийим-бош ва ётоқхона билан таъминланадилар.

Билим юртида бадиий ҳаваскорлик тўгараги, фототўгарак, футбол, волейбол, баскетбол, кураш, бокс, стол тенниси мунтазам ишлаб туради. Алоҳида футбол майдони, отиш тири мавжуд.

Ўқиш давомида ўқувчилар Ватанимизнинг гўзал ва қаҳрамон шаҳарларига экскурсияларга борадилар.

Билим юртини аъло баҳолар билан тугатганлар олий ўқув юртларига ўқишга конкурссиз кириш ҳуқуқига эга бўладилар.

Ўқиш муддати 3 йил ва 1 йил. 3-класс тракторчи группаларида ўқиш муддати 6 ой.

Ўқишни битирган барча ўқувчиларга, Тошкент авиазаводида ишлаш учун йўлланма берилади.

Кенг ихтисосли тракторчи-машинист ва мева-сабзавотчилик усталари группаларига фақат 8-синфни битирган ўқувчилар қабул қилинади. Қолган мутахассисликлар бўйича 3 йиллик группаларга 8 синфни битирган ва 1 йиллик группаларга 10 синфни тугатган йигит ва қизлар имтиҳонсиз қабул қилинадилар.

ҚАБУЛ КОМИССИЯСИ ҲАР КУНИ СОАТ 9 ДАН 17.00 ГАЧА ИШЛАЙДИ.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, 8 ёки 10 синфни битирганлик ҳақида шаҳодатнома, турар жойидан справка, 8 дона 3х4 см. ҳажмидаги фотосурат. Билим юрти адреси: Тошкент область, Оржоникидзе районн «Геофизика» посёлкаси. Тошкент шаҳридан (1, 16, 24-автобусларда «Троицкий поворот» бекатигача бориладн. Горький номли метро станциясидан 63-автобусда, 1.«Қорасув» бекати, Луначарский шоссеси «Центр» бекатидан «Тошкент—Чингелди», «Тошкент—Тузель» автобусларининг «Геофизика» бекати).

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети
129-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1984-85 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ОШПАЗ (миллий ва чет эл таомларини тайёрлай оладиган), ОФИЦИАНТ (чет тилини биладиган), ҚАНДОЛАТЧИ.

Ўқиш муддати — 2 йил.

ОШПАЗ, САНОАТ МОЛЛАРИ СОТУВЧИСИ, ОЗИҚ-ОВҚАТ МОЛЛАРИ СОТУВЧИСИ.

Ўқиш муддати — 1—3 йил.

МЕВА-САБЗАВОТ СОТУВЧИСИ. Ўқиш муддати — 6 ой.

БИЛИМ ЮРТИГА 8—10 СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқишга ўрта маълумот билан кирганларга ҳар ойда 30 сўмдан стипендия берилади, 8-синф ҳажмида маълумот билан кирганлар эса бепул овқат ва кийим-бош билан таъминланадилар.

Билим юртини тугатганларга тўлиқ ўрта маълумот ҳақида диплом берилади.

Машғулотлар янги ўқув корпусида олиб борилади. Ўқув кабинетлари яхши жиҳозланган.

Билим юртида бадиий ҳаваскорлик тўгараклари ва спорт секциялари ишлайди.

Бошқа шаҳарликлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Билим юртига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари лозим: директор номига ёзилган ариза, маълумоти тўғрисида ҳужжат (асли), таржимаи ҳоли, 286-формадаги медицина справкаси, турар жойидан справка, ота-онасининг иш жойидан справка, 3х4 см. ҳажмидаги 6 дона фотосурат, характеристика.

МАШҒУЛОТЛАР 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Мурожаат учун адрес: 700114, Тошкент шаҳри, Киров районн, Юнусобод массиви, 18-квартал (9, 49, 67, 83, 117-автобусларнинг «27-мактаб» бекати).

ТВ

сешанба

14 АВГУСТ

● МТ I

18.15 Раджастхон қўшиқлари ва рақслари (Ҳиндистон).
18.45 «Фан ва турмуш».
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 «Инсон ва қонун».
20.00 Совет қўшиқларидан концерт.
20.20 «Одамлар ва дельфинлар». Уч серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 1-фильм.
21.30 «Время».
22.05 «Ёзувчи ва замонавийлик». Е. Носов.
23.25 «Дунё воқеалари».

● МТ II

18.30 Янгиликлар.
18.45 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
19.30 «Қишлоқ янгиликлари».
20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар».
20.50 Мотоспорт бўйича СССР чемпионати. Таллиндан олиб кўрсатилади.
21.20 «Совет Молдавиясига хуш келибсиз». Ҳужжатли фильм.
21.30 «Время».
22.05 «Герцог Боб». Телевизион музикали фильм (Венгрия).
23.30 «Кинорежиссёр Юлий Райзман». Ҳужжатли фильм.

● ЎзТВ I

18.00 Янгиликлар.
18.15 Мультфильм.
18.45 Ўсмирлар учун. «Орзу».
19.15 «Табиат сирлари». Телефильм.
19.30 «Ахборот» (рус.).
19.45 Телефильм.
20.00 «Ўзбекистоннинг бадиий мероси». Дальварзин тепа. Янги кашфиёт. Кўрсатувни автор ЎзССР ФА мухбир аъзоси Г. А. Пугаченкова олиб боради.
20.30 «Ахборот».
20.50 М. Турғунбоева номидаги хизмат кўрсатган Давлат «Баҳор» халқ рақс ансамбли ижросида жаҳон халқларининг рақслари.
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Маккажўхори — ҳам дон, ҳам озуқа».
22.20 «Ҳам маҳорат, ҳам илҳом». СССР халқ артисти, СССР Давлат мукофоти лауреати Б. Қориеванинг ижодий портрети.
23.25 Янгиликлар.

чоршанба

15 АВГУСТ

● МТ I

9.00 «Время».
9.40 «Халқ ижодиёти». Телевизион кўрсатув.
10.25 «Мўъжизасиз-мўъжизалар».
11.25 «Одамлар ва дельфинлар». Уч серияли телевизион бадиий фильм. 1-фильм.
12.35 В. Кикта. Рус миниатюралари. МТ ва БР рус халқ чолғулари академик оркестри ижро этади.
12.55 Янгиликлар.
15.00 Янгиликлар.
15.20 «Инсон ва табиат». Телевизион ҳужжатли фильмлар: «Осуда ўрмон даъвати». «Уч денгиз туташган жойда».
16.10 «Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар».
16.40 Концерт залида — мактаб ўқувчилари.
17.20 «Стадион ҳамма учун».
17.50 Мультипликацион фильмлар.
18.20 Адабий суҳбатлар. Совет ёзувчилари I Бутуниттифоқ съездининг 50 йиллигига.
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 «Дунё ва ёшлар».
20.10 «Одамлар ва дельфинлар». Уч серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 2-фильм.
21.30 «Время».
22.05 «Хизматга космосга». Космонавтлар В. Жонибеков, С. Савицкая ва И. Волкларнинг «Салют-7» — «Союз» орбитал комплекси бортидаги парвози хроникаси.
22.35 Лўлилар қўшиқлари ва рақслари.
23.50 «Дунё воқеалари».

● ЎзТВ I

10.00 «Ахборот».
10.20 Болалар учун фильм. «Ғаройиб якшанба».
11.20 «Ер ва эл». Кинопрограмма.
12.20 «Минг йиллар оша мулоқот», «Сочи ёзи». Телефильмлар.
13.00 Янгиликлар.
18.00 Янгиликлар.
18.15 Мактаб ўқувчилари учун». «Ўқувчилар бригадасида».
18.45 Қўғирчоқ фильм.
19.05 «Гўзаллик оламида». Телефильм.
19.15 «Ахборот» (рус.).
19.30 Футбол бўйича СССР чемпионати. «Пахтакор»— АСК (Ростов-Дон). «Пахтакор» Марказий стадионидан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида — «Ахборот».
21.20 Катталар учун мультфильм.
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Бугун оламда нима гап?» Халқаро аҳвол кундалиги.
22.20 «Ёркин ҳаёт». Хотин-қизлар учун программа.

Тошкент шаҳар Халқ маорифи Бош бошқармасининг 24-мактабгача тарбия болалар уйи коллективи директор ўринбосари И. Мансуровага қизи, шу болалар уйининг логопеди

Гулнора Мансуровна МАНСУРОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

4 бет. ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

14 АВГУСТ, 1984 й.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») —орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—ГСП, Ленин кўчаси, 41. Телефонлар: секретариат — 33-57-02; бўлимлар: партия турмуши — 32-53-66; саноат — 32-53-83; қурилиш — 32-58-85; шаҳар хўжалиги—32-57-83; совет қурилиши ва ҳуқуқ—32-54-19; фан, мактаб, олий ўқув юртлари 32-53-10; адабиёт ва санъат — 32-56-81; ахборот — 33-28-95; спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик ишлари—32-53-32; хатлар — 33-29-70; эълонлар бўлими — 33-81-42; нашриёт диспетчери — 32-78-94; нашриёт телефон станциясининг навбатчилари — 33-90-50.

Р—09381. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонасида офсет усулида босилган. Тошкент шаҳри. Б-2015. ИНДЕКС 64690. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12